

Το ιστορικό γεφύρι της Τσιπίανης Γρεβεντίου

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ 3ο - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 9

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΓΕΡΑΝΙΟΥ 41 Τ.Κ. 104 31 - ΑΘΗΝΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1996

ΠΕΡΑΣΑΝ ΚΙΟΛΑΣ 2 ΧΡΟΝΙΑ

Του Χρ. Τσαλίκη, Προέδρου της Αδελφότητας

Αν δεν ήταν γραμμένες οι ημερομηνίες κάτω απ' τον τίτλο της, θα νομίζαμε ότι η εφημερίδα μας το "ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ" μόλις χθες κυκλοφόρησε το πρώτο της φύλλο.

Μας φαίνεται απίστευτο και όμως είναι αλήθεια ότι πέρασαν δύο χρόνια από τότε.

Ηταν Γενάρης του 1994 όταν με χαρά, στην τότε εκδήλωση της Πρωτοχρονιάτικης πίττας μας, παρουσιάσαμε την πρώτη εφημερίδα. Την έκπληξη και την ικανοποίηση τη διαδέχθηκε ένα παρατεταμένο χειροκρότημα. Θυμάστε! Η προσπάθεια, και η αγωνία μας, έπιασαν τόπο.

Τη χαρά όλων μας την έβλεπες ζωγραφισμένη στα πρόσωπα μας. Και πως να μην ήταν έτσι, αφού είναι έργο όλων μας. Εμείς με την ευθύνη της σύνταξης, και εσείς με την οικονομική και ηθική σας στήριξη, με τα γράμματα σας, τα κείμενά σας κ.τ.λ.

Μπορεί η ιδέα να ήταν δική μας, όμως η απόφαση πάρθηκε συλλογικά σε γενική συνέλευση ένα χρόνο πριν. Τώρα όλοι πιστεύω καμαρώνουμε για το δημιούργημά

μας, που μας έκανε γνωστούς και έξω απ' τα δικά μας στενά χωριανικά πλαίσια. Τα μηνύματα που παίρνουμε άλλωστε μας το επιβεβαιώνουν. Το όνομα "ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ" έφτασε στα πέρατα της οικουμένης. Στο πανηπειρωτικό πανηγύρι που έγινε στο Πέριστέρι τον Οκτώβριο 1995 η εφημερίδα μας μοστράριζε ανάμεσα σε άλλες, παλιές και μεγάλες εκδόσεις της Πανηπειρωτικής. Χιλιάδες άνθρωποι, κύρια Ηπειρώτες, την είδαν, την ξεφύλλισαν και τη διάβασαν.

Είναι και αυτή που βοήθησε να ανέβει και η Αδελφότητα και το χωριό, στη συνειδηση όλων όσων ασχολούνται και όχι μόνο με τα κοινά, είτε στο χώρο του Ζαγορίου, είτε στον ευρύτερο χώρο της Ηπείρου, ακόμα και όλης της χώρας.

Φιλοξενήθηκαν στις στήλες της, άνθρωποι των γραμμάτων, πανεπιστημιακοί, λογοτέχνες, συγγραφείς, αλλά και απλοί άνθρωποι, εργαζόμενοι, βιοτέχνες συνταξιούχοι, που είχαν το μεράκι να δουν να

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 12

Ευχές

Το Δ.Σ της

*Αδελφότητας και η
συντακτική επιτροπή
της εφημερίδας μας,
εύχονται σε όλους
τους συγχωριανούς
και φίλους εντός ή
εκτός της Ελλάδας,
χαρούμενο και
παραγωγικό το 1996.*

Πανοραμική άποψη Ιεράς Μονής Βουτσάς (κτίστηκε από τον Αυτοκράτορα του Βυζαντίου Κων/νο Παυγωνατό το 672 μ.Χ.)

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ

*...στο Χρήστο, στη Χριστίνα,
στη Χρυσούλα, στο Μανώλη,
στο Στέφανο, στο Βασίλη,
στη Βασιλική, στη Βασιλεία,
στο Φώτη, στο Θεοφάνη,
στη Φωτεινή, στο Γιάννη,
στον Αντώνη, στο Θανάση,
στο Χρυσόστομο,
στο Γρηγόρη, στη Γρηγορία.*

ΒΡΑΝΟΣ ΒΟΖΑΝΗΣ

Με τη συμπλήρωση 100 χρόνων από το θάνατό του

του Αριστοτέλη Τζώρτζη

Ο Βράνος Βοζάνης γεννήθηκε το 1846 στο Γρεβενίτι και πέθανε το 1895 σε ηλικία μόλις 49 ετών.

Εζησαν πέντε αδέρφια, ο Δημήτρης, ο Χρήστος, ο Αναστάσης, ο Κων/νος και ο Βράνος. Είχαν και μια αδελφή. Ο Δημήτρης ήταν άριστος βαρελοποιός, κατασκεύαζε ακόμα και μεγάλα βαρέλια (καδιά) χωρητικότητας 1.000 και 2.000 οκάδων κρασιού.

Για το βίο και το έργο του Βράνου Βοζάνη, γράφει ο πολυγραφώτατος και ερευνητής, συγγραφέας, Λάμπρος Μάλαμας στο βιβλίο του "Εικοσιπέντε Ηπειρώτες Πνευματικοί Αγωνιστές και Δάσκαλοι του Γένους". Από το βιβλίο αυτό αναφέρω τα κυριότερα αποσπάσματα.

"Στα 1860 - 61, αποφοίτησε από τη Ζωσιμαία Σχολή με άριστα ε, που σημαίνει 5. Το 5 στην τουρκοκρατούμενη Ελλάδα, ήταν ο ανώτατος βαθμός. Επειτα ο Βοζάνης μπήκε στη Ριζάρειο Σχολή της Αθήνας, συνέχισε τις σπουδές του και διακρίθηκε. Όταν αποφοίτησε απ' αυτή στα 1867, προσλήφθηκε δάσκαλος των ελληνικών γραμμάτων στη Σμύρνη.

Εκεί στην πρωτεύουσα της Ιωνίας, λειτουργούσε μια γαλλική πρακτική σχολή, κάτω από την αιγίδα μιας γερμανικής εταιρείας του Ντύσελντορφ.

Μα ο πόθος του Βοζάνη για ανώτερη μόρφωση, ήταν φλογερός κι αξεδίψαστος. Καθόταν ώρες στο φτωχικό του δωμάτιο και όποια βιβλιοθήκη έβρισκε βολικιά, πήγαινε και μελετούσε βιβλία. Μελετούσε αχώρταγα. Οι οικονομικές αμοιβές του, ήταν πολύ μικρές και περνούσε δυσκολίες και στερήσεις. Λάτρευε πολύ τη φύση.

Ήταν χαριτολόγος, με πολλά γούστα, χιουμοριστικά και αστεία. Τα καφενεία τ' αποκαλούσε "κνηφνεία". Τα πανεπιστήμια "πανεπιζήμια".

Πριν πάει στη Σμύρνη, είχε εγγραφεί και στη θεολογική Σχολή της Αθήνας. Μα δεν εγκατέλειπε και τη θέση της Σμύρνης. Εκεί οι Γερμανοί είχαν από την αρχή αποτιμήσει σωστά τον αδαμάντινο χαρακτήρα του, τη φιλομάθεια του, τις αρετές και τις ικανότητες του. Ετσι έπεισαν το δ/ντή της εταιρείας και κατέβαλε το αναγκαίο ποσό, για πανεπιστημιακή φοίτηση του Βράνου, στη Γερμανία και Γαλλία.

Τον Απρίλη του 1871, ο Βοζάνης βρέθηκε στη Γερμανία, στα ενωμένα πανεπιστήμια της Βιπτεμβέργης και άλλων πόλεων, που τα πλαισίωναν επιφανείς λειτουργοί της παιδείας, όπως ο Λούθηρος, ο Μελάγχων κ.α.

Εκεί απόκτησε περισσότερες ακόμα και πιο ποικίλες εγκυκλοπαιδικές γνώσεις, που ύστερα τις σκορπούσε στους πολυπληθείς μαθητές του.

Στα 1873 έγραψε την πρώτη μεγάλη διατριβή του, με τίτλο "Η καθ' Ομηρον Παλλάς Αθήνη".

Για το Βοζάνη στην ιστορία, ο θεός είναι θεωρητικός 1) ως δύναμη φυσική, 2) ως δύναμη

ανθρώπινη, 3) ως δύναμη πνευματική. Ερμήνευσε όλα τ' αθάνατα έπη των αρχαίων ποιητών της ανθρωπότητας. Οι διδασκαλίες ήταν γεμάτες από ηθικά, κοινωνιολογικά και φιλοσοφικά διδάγματα.

Όταν ξαναγύρισε στην πατρίδα, διορίστηκε γυμνασιάρχης στις Σέρρες, έπειτα στο Μοναστήρι, στις Κυδωνιές και στην Τραπεζούντα. Κατόπιν, του ανέθεσαν τη σχολή των Ελλήνων εμπόρων της Χάλκης. Στη συνέχεια, εγκαταστάθηκε μόνιμα στο πανέμορφο Πέραν της Πόλης.

Ο Βοζάνης έγινε στενός συνεργάτης του Βασιάδη και του Χριστάκη Ζωγράφου. Δίδασκε στο Ζάππειο Παρθεναγωγείο και στα ελληνικά εκπαιδευτήρια του Βασιματιζίδου. Είχε πάρει πια, φήμη φιλόσοφου καθηγητή και λόγιου. Δεν άργησαν να τον προσλάβουν και οι διευθυντές των γαλλικών διδαστηρίων Fautr και Devaux (Φορ και Ντεβώ).

"Η ευρυμαθέστατος και τόσον εθνοφελής δράσις του Βράνου, του βαθυγνώμονος του, του μέντορος της ελληνικής νεότητος, επέπρωτο δυστυχώς να τερματισθεί προώρως".

Γράφει στα "Ηπειρωτικά Χρονικά" το 1927 ο Π. Βιζουκίδης. Τον Αύγουστο του 1895, πάνω στην ακμή της μεγάλης αποδοτικής σταδιοδρομίας του, με πλήρη υγεία και σφρίγγος, πέθανε από συγκοπή της καρδιάς στο θαλασσινό λουτρό του.

Σαν βαθύς ψυχολόγος και δεινός παιδαγωγός, είχε αφοσιωθεί μ' όλες τις δυνάμεις του στο έργο της παιδείας και είχε παραμείνει κι ανύπαντρος. Μετά το θάνατό του, ένας ανώνυμος χρονογράφος, έγραψε σ' εφημερίδα της Κων/πόλης, "Απώλειαν οδυνηροτάτην, υπέστησαν τα Γράμματα από τον επιφανή και σπάνιον παρ' ημίν Βράνον Βοζάνην".

Σαν αυτοτελή έργα σε βιβλία άφησε την "Παρ' Ομήρω Παλλάς Αθήνη" και "Η Πεντηκονταετηρίς του εν Κων/πόλει φιλολογικού Συλλόγου". Εκτός από τις πολλές πραγματείες και διαλέξεις που δημοσιεύθηκαν σ' εφημερίδες, περιοδικά και ημερολόγια των χρόνων εκείνων, άφησε και αρκετές χειρόγραφες μελέτες, πλατιές και θαυμάσιες καλλιλογικές αναλύσεις δραμάτων, των μεγάλων τραγικών της αρχαιότητας. Αφησε κι ένα βιβλίο με την "Αυτογραφία" του. Ο Βράνος είχε γλυκόρυθμο, γλαφυρότατο ύφος γοπτευτικό και ιδιότυπο, στις αφηγήσεις και στις αναλύσεις του.

Όλα τα χειρόγραφα του, τα 'κλεψε μεταθανάτια ένας καθηγητής. Μα ούτε κι εκείνος πρόφτασε να τα αξιοποιήσει, γιατί πέθανε σύντομα και μάλιστα μετανιωμένος για την ιερόσυλη πράξη του.

Γι' αυτό χάθηκαν όλα, και δεν διασώθηκε τίποτα, παρά μόνο, η φωτεινή μορφή ενός υπέροχου Ηπειρώτη και συγχωριανού μας, δάσκαλου και λόγιου, που η μνήμη του αξίζει προσπορίζοντας, τιμή για την ελληνική παιδεία να παραμείνει αλυσμόνητη.

ΛΑΟΛΟΓΙΚΑ

Επιμέλεια: Μαρία Βόντινα

Συνεχίζονται τα ΛΑΟΛΟΓΙΚΑ μας, να πω και πάλι ότι στο χωριό μας λέμε πολλές παροιμίες. Πόσες όμως είναι ντόπιες και πόσες... εισαγόμενες δεν ξέρω. Όπως επίσης δεν ξέρω αν για κάθε νόημα έχουμε και την παροιμία του.

1) Ο άπραγος ο ζυμωτής κακά κουλούρια φτιάχνει

2) Το γουρουνάσκι δεν γίνεται λαδάσκι (για τους αχαμνούς)

3) Οποιος βουλιέται από βραδύς στη στάχτη ξημερώνει

4) Τα παιδιά τρώνε τα μήλα και των γερόντων μουδιάζουν τα δόντια

5) Όσο ο νους μου στο χωράφι, τόσο προκοπή τα βόδια

6) Απόχτησε π... μ... η κουτσή και στραβοκατουριέται

7) Ο κιοτής δεν γίνεται ποτέπραματευτής

8) Όσο αδειανός ο τενεκές, τόσο πολύ βροντάει

9) Βάνει ο γαΐδαρος γινάτι μα την τρώει όμως γιομάτη

10) Πάντα ξεχνάει η πεθερά πως κάποτε ήταν νύφη

11) Έκανε η μύγα αλώνι και γυρίζει και μαλώνει

12) Παπούτσι από τον τόπο σου κι ας είναι μπαλωμένο

13) Γλυκάθηκε η γριά στα σύκα θα φάει και τα συκόφυλλα

14) Αν έχεις τύχη διάβαινε και ριζικό περπάτει

15) Νηστικό αρκούδι δεν χορεύει

16) Θέλεις δόξα και τιμή; μην κοιμάσαι την αυγή

17) Γλυκός ο ύπνος την Αυγή, γυμνός ο κώλος τη Λαμπρή

18) Πίσω έχει η αχλάδα την ουρά

19) Κάθε αχλάδι κρέμεται από την ουρά του

20) Μ' ένα σπάρο δυο τρυγόνια

21) Ο κώλος μας βρακί δεν έχει, η σκούφια μας θέλει λουλούδια

22) Τί σε λείπει κασιδιάρη; σκούφια με μαργαριτάρι

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΓΕΡΜΑΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΚΕΝΟΤΑΦΕΙΟ ΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΟΧΗΣ

Το απόγευμα της Πέμπτης 5. 10. 1995 και στα πλαίσια εκπαιδευτικής εκδρομής που πραγματοποιήθηκε στη Β. Ελλάδα, τριακονταμελής ομάδα φοιτητών του Τμήματος Ν. Ελληνικής Ιστορίας του γερμανικού Πανεπιστημίου του Μαν-heim, με επικεφαλής τους φιλέλληνες Καθηγητές τους Heinz A. Richter, Ιστορικό, και Rheinhard Stupperich, Αρχαιολόγο, επισκέφθηκε το χωριό μας και απαίτησε φόρο τιμής στα θύματα της θηριωδίας των γερμανικών στρατευμάτων κατοχής. Τους υποδέχτηκαν ο Πρόεδρος και τα μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου, ο Πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. του Μορφωτικού - Αναπτυξιακού Συλλόγου και πολλοί κάτοικοι του χωριού.

Στο λόγο του Καθηγ. Η. Richter, που εξέφρασε μεταξύ άλλων τη βαθιά λύπη όλων των παρόντων για τους βανδαλισμούς και τις εκτελέσεις των ναζιστών επιδρομέων, απάντησαν με σύντομες αντιφωνήσεις οι Πρόεδροι της Κοι-

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 9

Η ΛΑΪΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Στις 28 Οκτωβρίου 1995, ημέρα Σάββατο, στο Πετρίδειο Μορφωτικό Κέντρο, έγινε Λαϊκή συνέλευση όπου συζητήθηκαν 2 σοβαρά θέματα που είδαν το φως τον τελευταίο καιρό και αφορούν το χωριό μας.

Το πρώτο ήταν η πρόταση του κ. Στάθη Παπαβρανούση προς τη ΔΕΗ για κατασκευή απ' την τελευταία ΥΗΣ στη θέση ΖΟΥΡΙΚΑ.

Το δεύτερο ήταν η αφαίρεση απ' το χωριό μας, της έδρας του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Ανατολικού Ζαγορίου.

Όπως ήταν φυσικό λόγω της σοβαρότητας των θεμάτων, στη συνέλευση συμμετείχε και κλιμάκιο της Αδελφότητας με επικεφαλής τον πρόεδρο της κ. Χρήστο Τσαλίκη που προτάθηκε μάλιστα απ' τον κ. Δ. Θεοδωρίκα για πρόεδρος της συνέλευσης και εκλέχτηκε στη συνέχεια παμψηφεί.

ριότητα των φυσικών μας πόρων (νερό, ξυλεία κ.τ.λ.) και όχι με την παράδοσή τους άνευ όρων σε τρίτους.

Για το δεύτερο επίσης μεγάλο θέμα αποφασίστηκε να γίνουν συντονισμένες ενέργειες από Κοινότητα και Αδελφότητα ώστε να επιστρέψει η έδρα του Συνδέσμου στο χωριό μας και να σταματήσει το απογύμνωμα από όλες τις υπηρεσίες, που εδρεύουν στο χωριό μας και μάλιστα με τρόπο ύπουλο και αντιδημοκρατικό.

Είναι γνωστό ότι οι ψηφοφορίες, τόσο του Νομαρχιακού Συμβουλίου όσο και των προέδρων των κοινοτήτων του Ανατολικού Ζαγορίου, ήταν υπέρ του Γρεβενιτίου και όμως μας την πήραν. (Ποιοί, Πώς, Γιατί, Ιδού το μεγάλο ερώτημα).

Το τέλος της Γενικής Λαϊκής συνέλευσης

Αποψη της Λαϊκής Συνέλευσης

Πρώτος πήρε το λόγο ο κ. Χ. Τσαλίκης για να αναπτύξει τους λόγους που δεν θα έπρεπε, με κανένα τρόπο να γίνει ένα τέτοιο έργο, αφού είναι σίγουρο ότι είναι επιβλαβές για τον τόπο. Ακολούθησαν πολλές άλλες ομιλίες και αναπτύχθηκε ένας πρωτοφανής σε παλμό διάλογος, όπου και εκφράστηκε η αντίθεση των κατοίκων σ' αυτή την ιδέα.

Δεν έλειψαν και ελάχιστες οξύτητες και άσχημες εκφράσεις για το πρόσωπο του κ. Στάθη Παπαβρανούση, για τις οποίες η Αδελφότητα εξέφρασε την αντίθεση της και μάλιστα με ανακοίνωση που θυροκόλλησε σε δημόσιους χώρους στο χωριό. (Σε άλλη στήλη η ανακοίνωση).

Η συμμετοχή ήταν πρωτοφανής για τα χωριανικά δεδομένα, πράγμα που δείχνει την υπευθυνότητα και το ενδιαφέρον των συγχωριανών για τόσο μεγάλα ζητήματα του χωριού μας.

Το αποτέλεσμα είναι λίγο πολύ γνωστό. Σχεδόν παμψηφεί (με τρεις εξαιρέσεις) πάρθηκε η απόφαση να μη γίνει τέτοιο έργο, αλλά την ανάπτυξη να την αναζητήσουμε μέσα από τρόπους που να έχουμε εμείς οι ίδιοι την κυ-

βρήκε όλους τους χωριανούς ενωμένους και έτοιμους να παλέψουν για τη λύση οποιουδήποτε προβλήματος, παλιού ή νέου, που έχει σχέση με τον τόπο μας.

"ΤΟ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ"

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ
ΓΡΕΒΕΝΙΤΙΟΥ

Γραφεία: Γερανίου 41, Αθήνα
Τ.Κ. 104 31

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Χ. Τσαλίκης
Χρυσ. Σμύρνης 43-11144 Αθήνα
τηλ. 20.13.108-80.70.787

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Χ. Τσαλίκης, Γ. Δερμάνης, Γ. Κέφαλος

Φωτοστοιχειοθεσία - Οφσεί
ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ Τηλ.: 21.85.355

"ΕΚΕΙ ΠΟΥ ΜΑΣ ΧΡΩΣΤΟΥΣΑΝΕ ΜΑΣ ΠΗΡΑΝΕ ΚΑΙ ΤΟ ΒΟΪΔΙ"

Του Γιώργου Κέφαλου

Σοφότατη η λαϊκή παροιμία για κείνους που ενώ σου χρωστάνε, σου ζητάνε κι από πάνω με θράσος.

Γιαβόλ χερ κομαντάντ.

Αν δεν καταλάβατε ακόμη, ο λόγος γίνεται για τις πολεμικές αποζημιώσεις που θα πρέπει να πληρώσει το (ενωμένο πλέον) Γερμανικό κράτος στους κατοίκους χωριών και πόλεων της Ελλάδας, εξαιτίας των ζημιών που έγιναν στην Κατοχή από τους τότε κατακτητές και νυν Αφεντικά της Ευρώπης.

Αλήθεια, βλέπετε καμμία διαφορά στο νόημα των λέξεων;

Ούτε λίγο, ούτε πολύ, αυτοί οι... "κύριοι", μετά την "ρηματική διακοίνωση" (κάντε το λιανά βρε παιδιά!) της κυβέρνησης μας είπαν: - Ξεχάστε τα, παιδιά, για να μη χαλάσουμε και τις καρδιές μας.

Μωρέ, τί μας λένε! Δεν κατάλαβα.

Ηρθανε, τα κάνανε όλα ίσωμα, ρημάξανε τον τόπο, ξεκληρίσανε οικογένειες, και από πάνω ζητάνε και τα ρέστα;

Αυτοί οι "κύριοι" με τη βοήθεια των "Συμμάχων", ανόρθωσαν τη χώρα τους, εξοπλίστηκαν και πάλι, διαφεντεύουν την Ευρώπη σήμερα κι έχουν το πάνω χέρι.

Πήρανε τους πατεράδες μας (και εμάς) "γκασταρμπάιτερ" για ένα κομμάτι ψωμί, αντί να μας πληρώσουν για ό, τι ρημάξανε και απαιτούν "να ξεχάσουμε για να μη χαλάσουμε τις καρδιές μας".

Να τις χαλάσουμε, πατριώτες, χίλιες φορές να τις χαλάσουμε, σάματις έχουμε και κανα διάφορο από δαύτους;

Πήρανε ποτέ θέση φιλελληνικής; Για θυμηθείτε.

Το φταίξιμο όμως, φίλοι και χωριανοί, δεν είναι μονάχα δικό τους. Μερίδιο έχουν και οι δικοί μας Αρχοντες (όλοι) στα χρόνια που πέρασαν που ποτέ δεν σκάλισαν την υπόθεση.

Μόλις πριν λίγο καιρό η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε πίσω το Κατοχικό δάνειο. Αυτό μόνον, σκέφτηκε μόνο τον κρατικό κορβανά, άλλωστε αν δεν γεμίζει πώς θ' αδειάζει;

Για τις απαιτήσεις των πολιτών θα πρέπει να γίνει επίσημη κρατική ενέργεια, στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης δεν εκπροσωπούνται πολίτες, μόνον Κράτη.

Αν για τον Α ή Β λόγο το γκοβέρνο δεν θέλει να τα ζητήσει, εμείς τους ψηφίσαμε για να υποστηρίξουν εμάς κι όχι τους απέναντι. Αν δεν το ζητάνε, ας μας αποζημιώσει το Κράτος.

Αυτοί οι "κύριοι" που είπαμε στην αρχή, "σύμμαχοι" μας και "συμπολίτες" της Ενωμένης (!) Ευρώπης, ΜΑΣ ΧΡΩΣΤΑΝΕ, πολλά μας χρωστάνε.

Κανένας δεν τους κάλεσε να έρθουν να κάψουν, να σκοτώσουν και να καταληστεύουν τον τόπο μας.

Αφού λοιπόν, μας χρωστάνε, ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ τα όσα ζημιωθήκαμε ο καθένας μας.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 10

ΤΟ ΠΩΝΥΜΙΚΑ

του Δημ. Ράιου
Επίκουρου Καθηγητή Κλασικής Φιλολογίας
του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ύστερα από μια σύντομη διακοπή συνεχίζουμε την καταγραφή, ερμηνεία και ετυμολογία των τοπωνυμίων του χωριού μας θυμίζοντας κι αυτή τη φορά σύντομα τις περιπτώσεις που παρουσιάσαμε σε προηγούμενα τεύχη.

Γρεβενίτι (βλάχ. Grebenítsâ, από το σλαβ. grebenu “πλαγιά βουνού, βράχος”)· **Παντούρι** (βλάχ. Padu're ή Pîdure “δάσος”, από το λατιν. palus και palude “έλος, υγρός τόπος με πυκνή βλάστηση”)· **Côdru** (Μεσοχώρι), από το λατιν. quadrus “τετράγωνος”)· **Γκιγκόρου** (βλάχ. Gîgôru, από το σλαβ. bigor ή bigar “πουρί”, σταλακτίτης)· **Ζνιέουρα** (βλάχ. Zn'e'uri, με σλαβ. ρίζα)· **Μοάρα** (Μύλος), από το λατιν. molla “μύλος”) και **Φαντανεάλι** (βλάχ. Fîndîneále, πληθ. του fîndîncăua “μικρή πηγή, βρύση”)· από το βλάχ. fîndîna “βρύση, πηγή” κι αυτό από το λατιν. fontana < fons “πηγή, βρύση”). **Μπάλτα** ή **φίντ'ινα ντι λα Μπάλτα** (fîndî' na di la) **Ba'ltă**· από το βλάχ. bálta: “στάσιμο νερό, έλος”)· **[Βρύση στο(ν) Καϊμάνη]** (βλάχ. Fîndî'na di la) **Kaimáni** ή **al Kaimáni**· από το λατιν. fontana και το τουρκ. kaynama < ρήμα kaynamak “βράζω, πηγάω, αναβλύζω”)· **Τσιέγκι** (βλάχ. Tséngē· από το βλάχ. cengiu < τουρκ. tchenk, -gi “είδος γάντζου, τσιγγελιού”)· **Τορός του αλόγου ή τ' Αγίου-Δημήτρη** (βλάχ. Tórlu a cálu'î ή di l' Ayiudimîtri)· από το βλάχ. tóru “ίχνος, πατημασιά” και cálu “άλογο” < λατιν. caballus “αχθοφόρος ίππος”)· **Simtilia** (ελλην. Προφήτ' Ηλίας) από τα βλάχ. sîmt' (sî mtu < λατιν. sanctus “άγιος”) + lîe (< ελλην. Ηλίας)· **Stîmaria** (Παναγία· από το λατιν. Sancta Maria “Παναγία”)· **Stî-Vîniri** (από το λατιν. sancta Veneriū [dies] και sancta Venere: “Αγία Παρασκευή”)· **Σταυρός** (βλάχ. Kru'tse)· από το λατιν. crux, αιτιατ. cruce: “σταυρός”).

Υπενθυμίζουμε πάλι πως κάθε είδους βοήθεια (προσθήκες τοπωνυμίων, προτεινόμενες ερμηνείες, σχετικές τοπικές ή οικογενειακές παραδόσεις κλπ.) είναι πάντα ευπρόσδεκτη (στη διεύθυνση Ιερ. Γερβασίου 53, 45 221 - Γιάννενα· τηλεφ. 0651-38218).

Λ'Άγκρουλου αλ Βράνου (L'Agro lu al Vránu). Χωράφι στα ΒΑ της περιοχής Μπασαρά, ιδιοκτησίας Βράνου (Βόντινα).

Περιφραστικό τόπων. Από το έναρθρο βλάχ. ουσ. **άγκρου** (ágru < λατιν. ager, αιτ. agrum “αγρός, χωράφι”· πρβλ. ρουμαν. agor,) και την έναρθρη γεν του βαπτιστικού **Βράνου** (Vránu: Βράνος). Μια πιθανή ετυμολογία του τελευταίου οδηγεί στο βουλγαρ. vran “μαύρος”.

Λα Βάλεα (ή **Μ Βάλεα**) **αράουα** (La Váleα ή M Váleα araua). Ελλην. απόδοση “στη Βαλιαράουα” ή “Βαλερά”.

Μεγάλοι και απότομοι λάκκοι στα Β. και σε αρκετή απόσταση από το χωριό, ανάμεσα στις τοποθεσίες Τσιουρνόγκου και Πάντα α φεάτι-λ'ι. Το όνομα προέρχεται από βλάχ. ουσ. **βάλε** (vále < λατιν. vallis, αιτιατ. vallem· πρβλ. ρουμαν. vale, ιταλ., ισπαν., πορτογαλλ. valle, γαλλ. val και vallée, κλπ.) “κοιλιά, ρεϊθρο, χείμαρος, λάκκος”, και το επίθετο **αράουα** (θηλ. του **αράου**: aráu “κακός”, από το λατιν. reus “υπόδικος, κατηγορούμενος”).

Λα Βάλεα (ή **Μ Βάλεα**) **αλ Χαμίτη** (ελλην. απόδ. “στο Λάκκο του Χαμίτη”).

Λάκκος στα Δ. του χωριού, κοντά στην περιοχή Γριβινέσια, όπου παλιά είχε σκοτωθεί κάποιος Τούρκος ονόματι Χαμίτ. Περιφραστικό τόπων. από το βλάχ. ουσ. **βάλε** (vále· βλ. προηγ. λ.) και την έναρθρη γεν. του κυριώνυμου **Χαμίτ**.

Λα Βάλεα (ή **Μ Βάλεα**) **μπάλια** (La Váleα ή M Váleα bália). Ελλην. απόδοση “στη Βάλια μπάλια”. Ρέμα πίσω από την κορυφή της Τούφας, όπου βρίσκεται το εικόνισμα του Αγ. Χαράλαμπου, στα σύνορα των κοινοτήτων Γρεβενιτίου και Τριστένου.

Το όνομα (που λέγεται λανθασμένα και **Μπά-λια μπάλια**) προέρχεται από το βλάχ. ουσ. **βάλε** (βλ. προηγ. λ.) και το βλάχ. επίθετο **μπάλια** (bália), θηλυκ. του báliu “κατάστικτος, παραδαλός”· το τελευταίο, που χρησιμοποιείται ακόμα στο χωριό για ζώα, ιδιαίτερα για γιδοπρόβα, πρέπει να βρίσκεται σε στενή ετυμολογική σχέση με το αρχαίο ελληνικό επίθετο **βαλιός** “στικτός, ποικίλος” (από μερικούς πάντως θεωρείται ιλλυρικό δάνειο). Γεγονός είναι ότι το ίδιο επίθετο έχει πολιτογραφηθεί και στα νέα Ελληνικά ως **μπάλιος**, ενώ μαρτυρείται σε όλη σχεδόν τη Βαλκανική Χερσόνησο (όχι όμως στα ρουμανικά!), π.χ. αλβαν. bal'os, αρχ. σλαβ. bël, σερβ. bjelas, βουλγ. belio bjal κλπ. Άγνωστος παραμένει ο λόγος σύνδεσης του παραπάνω επιθέτου με την τοποθεσία· ίσως από τους “στικτούς” βράχους της.

Λα Βάλεα (ή **Μ Βάλεα**) **μάρε** (La Váleα ή M Váleα máre). Ελλην. απόδοση “στη Βάλια μάρε”. Κοιλιά στα Β. του χωριού με χωράφια.

Το τοπων. (που αναφέρεται κάποτε παραφθαρμένο ως **Μπάλια μάρε**) σχηματίστηκε από το βλάχ. ουσ. **βάλε** (βλ. προηγ. λ.) και το βλάχ. επίθετο **μάρε** (máre “μεγάλος” < λατιν. mas, maris).

Λα Βάλεα ντι λα γίτε (La Váleα di la gíte). Ελλην. απόδοση “στη Βάλεα ντι λα γίτε”. Λάκκος στα Β. του χωριού, στα αριστερά του δρόμου που οδηγεί στα Πενταλώνια· κατά τον Χρ. Μπουζούλη, ονομάστηκε έτσι από ένα κλήμα που σκαρφάλωνε στον κορμό κάποιου πεύκου.

Από το βλάχ. ουσ. **βάλε** (βλ. προηγ. λ.) και εμπρόσθετο βλάχ. θηλ. προσηγ. **γίτε** (γίτε “κλήμα” < λατιν. vitis, αιτ. vitem· πρβλ. ιταλ. vite, ισπαν. vid, πορτογαλλ. vide, ρουμαν. vitsa).

Βουρτόπι, το· βλάχ. Λα Βουρτόπε ή **Μ Βουρτόπε** (La Vurtópe ή M Vurtópe). Μεγάλος επίπεδος βοσκότοπος που περιβάλλεται από λόφους, στα ΒΑ του χωριού, πίσω από τη ράχη Τζιουγκουλίτσα.

Η ονομασία σχετίζεται μάλλον με το σλαβικό **vurtupu** (“κήπος, σπηλιά, κοίλωμα”) και ως τοπωνύμιο απαντά σε πολλά χωριά της Ηπείρου με την ίδια μορφή ή ελαφρά παραλλαγμένο: **Βουρτάπα, Βουρτάπες, Βουρτάπ', Βουρτόπ', Βιρτάπες**. Σε όλες τις πάντως τις περιπτώσεις περιγράφει “ομαλά επίπεδα μέρη περικυκλωμένα από ογκόλιθους” ή “επίπεδους βοσκότοπους που βρίσκονται χαμηλότερα από τη γύρω περιοχή” ή ακόμη “μικρά οροπέδια”.

Στη περίπτωση του δικού μας τοπωνυμίου είναι δύσκολο να αποφανθεί κανείς με βεβαιότητα αν η ελληνική μορφή του προήλθε από τη

βλάχ. ή το αντίθετο, καθώς η λέξη δεν χρησιμοποιείται πια ως προσηγορικό από τους κατοίκους της περιοχής.

Λα Κανικι ή **ν Γκανικι** (La Kiniki ή n Giniki). Ελλην. απόδοση “στο Κανικι” ή “στις καναβίστρες”.

Περιοχή στα Β. του χωριού (πίσω από το ξωκλήσι του Προφήτη Ηλία, κάτω από την τοποθεσία **Σαλτσέτου** και κοντά στις θέσεις **Βάλεα Αράουα** και **Τσιουρνόγκου**), όπου παλιά καλλιεργούσαν καννάβι.

Το τοπων. προέρχεται από τον εμπρόθ. πληθ. του βλάχ. ουσ. κανίπα (cînpa < λατιν. *canepa και cannabis < ελλην. κάνναβις· ρουμαν. cînpa ιταλ. cannapa, πορτογαλλ. cannamo, ισπαν. cánamo, γαλλ. chanvre αλβαν. kannep κλπ.).

Λα Καρπινέτου ή **Ν. Γκαρπινέτου** (La Carpinetu ή N Garpinétu). Ελλην. απόδοση “στο Καρπινέτου”.

Το τοπωνύμιο, που απαντά απαράλλαχτο και στα ρουμανικά, σχηματίστηκε από το εμπρόθ. βλάχ. ουσ. **carpinétu**, που με τη σειρά του προέρχεται από το βλάχ. φυτών. **κάρπινου** (cárpinu) “οστρέα ή καρπινόφυλλος”, “γράβος” (<λατιν. carpinus· ιταλ. carpino, ρουμαν. carpen ισπαν. πορτογαλλ. carpe, γαλλ. charme, κλπ.) και τη βλάχ. περιεκτι. κατάληξη **-étu** (<λατ. -ctum).

Λα Μόρτου (La Mórta). Ελλην. απόδοση “στον πεθαμένο”.

Τοποθεσία στο δάσος της Τούφας, στα Α. του χωριού και πάνω τη συνοικία Λιάσιου, όπου ένα παλιό μνήμα. Το τοπωνύμιο από την εμπρόθετη ουσιαστικοποιημένη μετοχή (του ρήματος μόρου: μόρου “πεθαίνω” < λατιν. morior) **μόρτου** (mórta < λατιν. mortuus· πρβλ. και ρουμαν. mort, ιταλ. morto, ισπαν. muerto, γαλλ. mort, κλπ.) “νεκρός, πεθαμένος, σκοτωμένος”.

Λα Σακούλιου (La Sakuliu). Ελλην. απόδοση “στο Σακούλιου”.

Γκρεμός έξω από το χωριό, στην αριστερή όχθη του ποταμού **Βάρδα**, που χωρίζει τα χωριά Γρεβενίτι, Δόλιανη και Μακρίνο, ανάμεσα στις τοποθεσίες **Γιγκλιμάρι** και **Κούρτια**, όπου κατά την τοπική παράδοση πετούσαν τους αιωνόβιους, ανήμπορους και άχρηστους γέροντες βάζοντάς τους μέσα σ' ένα σακί!

Ανεξάρτητα από την αξιοπιστία αυτής της σκληρής παράδοσης (ανάλογες πάντως ιστορίες δεν ήταν άγνωστες στον Αρχαίο Κόσμο, ενώ αναφέρονται και σε άλλα μέρη της νεότερης Ελλάδας), το τοπων. φαίνεται να προέρχεται από το εμπρόθετο έναρθρο βλάχ. υποκοριστικό σακούλιου (saculiu “μικρός σάκκος”), που χρησιμοποιείται ακόμη στην περιοχή και μεταφράζει το ελλ. **σακκούλιον**.

Ένα παρόμοιο τοπων. (στ' Σακούλα) αποδίδεται από άλλους σε μια τοποθεσία του χωριού Μακρίνου, χωρίς να προσδιορίζεται ακριβώς, κοντά όμως στο ίδιο ποτάμι. Για την εξήγησή του αναφέρεται μια διαφορετική παράδοση, σύμφωνα με την οποία η τοποθεσία οφείλει το όνομά της στο γεγονός ότι εκεί βρέθηκε η σακούλα με τα “φυλαχτά” κάποιου μικρού παιδιού που είχε αρπάξει ένας λύκος.

(Συνεχίζεται)

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Κου Σ. ΠΑΠΑΒΡΑΝΟΥΣΗ

Προς την Αδελφότητα Γρεβενιτίου και την εφημερίδα "Το Γρεβενίτι" για τη "Ζουρίκα"

Είναι πια γνωστό σε όλους μας το ζήτημα που προέκυψε με την πρόταση του Κου Στάθη Παπαβρανούση προς την Δ.Ε.Η να κατασκευάσει Υ.Η.Ε. στην θέση ΖΟΥΡΙΚΑ. Είναι επίσης γνωστό ότι έχουν γίνει δύο συνελεύσεις γι' αυτόν τον λόγο. Η μία από την Αδελφότητα στην Αθήνα, και η λαϊκή συνέλευση στο χωριό. Και στις δύο πάρθηκε απόφαση με συντριπτική πλειοψηφία, να εγκαταλειφθεί κάθε τέτοια προσπάθεια, διότι κρίνεται ως επιζήμια γενικά για το χωριό και την γύρω περιοχή.

Η Αδελφότητα όπως είχε καταστατική υποχρέωση, πήρε θέση και μάλιστα αρνητική σχετικά με την πρόταση αυτή. Ο αξιότιμος Κος Στάθης Παπαβρανούσης, επιμένοντας, κυκλοφόρησε ενημερωτικό φυλλάδιο με τις απόψεις του, αντίγραφο του οποίου έστειλε και στην αδελφότητα για να δημοσιευτεί στην εφημερίδα μας. Πιστοί πάντα στα ιδανικά της σωστής και πλήρους ενημέρωσης της κοινής γνώμης, δημοσιεύουμε αυτούσιο το κείμενο αφήνοντας το στην κρίση σας. Βεβαίως στο τέλος θα ακολουθήσουν τα σχόλια και η κριτική μας όπως άλλωστε μας προτρέπει και ο συντάκτης του κειμένου αλλά και όπως έχουμε υποχρέωση να κάνουμε.

Προς την Αδελφότητα Γρεβενιτίου και την εφημερίδα "Το Γρεβενίτι" για τη "Ζουρίκα"

Όταν με έγγραφό μου προς τον Γενικό Διευθυντή της ΔΕΗ στις 12 Ιουλίου 1995 υπέβαλα την πρότασή μου, για το υδροηλεκτρικό έργο "Ζουρίκα", αντίγραφο του οποίου επισυνάπτω, όχι για δημοσίευση, αλλά για τη συμπλήρωση του φακέλου σας και για την ιστορία, ύστερα από 3 μέρες στις 15 Ιουλίου, με γράμμα μου προς τον Πρόεδρο της κοινότητάς μας, Τάκη Θεοδωρίκα, αντίγραφο του οποίου για τους ίδιους παραπάνω λόγους σας επισυνάπτω, έσπευσα να του στείλω ένα αντίτυπο της πρότασης, για ενημέρωση της κοινότητας.

Ηδη είχε προηγηθεί συζήτηση πριν ακόμα υποβληθεί η πρόταση στη ΔΕΗ και ο ίδιος ήταν απόλυτα, μπορώ να πω μάλιστα και με ενθουσιασμό, σύμφωνος.

Από όλα τα παραπάνω, μπορεί ο κάθε καλόπιστος, αλλά προ παντός, νηφάλιος και χωρίς προκαταλήψεις, πείσματα και φανατισμούς, να συμπεράνει πως η ενέργειά μου, που θεωρώ περιττό να το τονίσω, αποβλέπει στο καλό του τόπου μου και στην αξιοποίηση κάθε δυνατότητας ανάπτυξης, δεν έγινε ούτε "εν κρυπτώ" ούτε με παραμερισμό ή περιφρόνηση προς τους συγχωριανούς μου.

Ποτέ δεν μου πέρασε από το μυαλό, ότι η πρότασή μου αυτή, θα εύρισκε την παραμικρή αντίδραση εκ μέρους των χωριανών και αυτό διαφαίνεται και από το πνεύμα της παραπάνω επιστολής μου, προς τον πρόεδρο της κοινότητας.

Στην πρώτη συνέλευση στο χωριό τον περασμένο Αύγουστο, διαφάνηκαν οι πρώτες αντιδράσεις και προβληματισμοί που εκφράστηκαν από τον Γιώργο Δερμάνη, σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και θεώρησα πολύ εύλογη την πρότασή του, να μη ληφθεί τότε καμιά απόφαση, αλλά να δοθεί η δυνατότητα να εκφράσει την γνώμη της και η Αδελφότητα στην Αθήνα.

Η πρόταση αυτή έγινε αμέσως και ομόφωνα δεκτή, κατά τα γνωστά.

Λίγες μέρες μετά, πέρασε από το χωριό μας και ο Αντώνης Σακκάς Διευθυντής του ΚΕΨΕ πηγών Αώου της ΔΕΗ, επιστρέφοντας στα Γιάννενα μετά από επιθεώρηση των έργων οδοποιίας, που εκτελούσε η ΔΕΗ στις Πολιτσές. Φρόντισα τότε σ' αυτή τη συνάντηση να παρευρεθεί και ο Γιώργος Δερμάνης, για ενημέρωσή του, από πρώτο χέρι για να μπορεί να ενημερώσει κι εκείνος με τη σειρά του την Αδελφότητα.

Εγώ από την πλευρά μου κάθισα και συνέταξα το γνωστό σας δεκασέλιδο και πολύ αναλυτικό ενημερωτικό φυλλάδιο, το οποίο έστειλα τόσο στην Αδελ-

φότητα όσο και στις κοινότητες της περιοχής καθώς και στα μαγαζιά των χωριών για να μπορούν να το διαβάσουν όλοι οι κάτοικοι.

Θεωρούσα ότι η ενημέρωση εκ μέρους μου ήταν όσο μπορούσε πληρέστερη για τη μόρφωση σωστής γνώμης για τη λήψη σωστής απόφασης.

Μεγάλη όμως ήταν η έκπληξη μου όταν πληροφορήθηκα τη λυσσαλέα αντίδραση και την αρνητική απόφαση της Αδελφότητας.

Η λυσσαλέα αυτή αντίδραση με οργανωμένη εμφάνιση των εκπροσώπων της Αδελφότητας, εκφράστηκε και στη Συνέλευση της 28ης Οκτωβρίου στο Γρεβενί με αποτέλεσμα να την επηρεάσει και να καταλήξει και αυτή σε μια αρνητική απόφαση.

Λυπάμαι ειλικρινά για την απροσδόκητη αυτή έκβαση και θα μου επιτρέψετε να την κρίνω με σοβαρότητα, με αντικειμενικότητα αλλά και με αυστηρότητα και με αίσθημα ευθύνης, γιατί θεωρώ πως η στάση αυτή είναι σοβαρά επιζήμια για τα συμφέροντα του χωριού μας.

Νομίζετε ότι σώσατε το περιβάλλον του χωριού σας από μία κατά τη γνώμη σας καταστροφή, ενώ αντίθετα μπήκατε εμπόδιο στην ανάπτυξη και την προκοπή του χωριού.

Πριν προχωρήσω στην ανάλυση για την υποστήριξη των απόψεών μου, θα ήθελα να κάνω μια παρατήρηση σχετικά με την ψηφοφορία της συνέλευσης του χωριού μας.

Ρωτήθηκε ν' απαντήσουν με ανάταση των χεριών, ποιοί ήταν κατά του έργου. Κατά την εκτίμηση μου, τα χέρια που υψώθηκαν αντιπροσώπευαν περίπου το 30 - 40%. Στη δεύτερη ερώτηση, ποιοί είναι υπέρ του έργου, μετρήθηκαν τρεις μόνο ψήφοι. Και πράγματι τόσοι ήταν. Διερωτώμαι, οι υπόλοιποι που δε σήκωσαν το χέρι τί ψήφισαν; Ούτε ναι ούτε όχι. Ήταν αναποφάσιμοι. Δεν πείστηκαν ούτε από τη μία ούτε από την άλλη άποψη. Απλώς έδειξαν ότι τάχουν χαμένα. Τελικά η απόφαση ήταν αρνητική γιατί τα λευκά δε μετράνε. Αυτό δε σημαίνει πως δεν πρέπει να μας προβληματίζει.

Αλλά, ας επανέλθουμε στην ουσία.

Μετά την όλη αυτή έκβαση, κάθισα και διερωτήθηκα. Μα τί τέλος πάντων συμβαίνει; Γιατί αυτή η λυσσαλέα αντίδραση; Μήπως εγώ σφάλω;

Όλα τα επιχειρήματα που αναπτύχθηκαν, ήταν γύρω από την προστασία του περιβάλλοντος.

Το ουσιαστικό, που αποτελεί τη βάση της πρότασής μου, είναι η αξιοποίηση ενός σημαντικού Εθνικού πλούτου, του υδροδυναμικού, για την παραγωγή

ενέργειας. Αφορά την Εθνική Οικονομία. Αφορά την έρευνα για την εξεύρεση και επισήμανση των δυνατοτήτων παραγωγής ενέργειας, που οι ανάγκες είναι τόσο επιτακτικές. Το πού και πώς θα γίνει ένα υδροηλεκτρικό έργο, δεν είναι ούτε απλό, ούτε αυτονόητο. Χρειάζεται έρευνα και παρατηρητικότητα από ειδικούς σ' αυτό το θέμα, όπως για την επισήμανση ενός κοιτάσματος μεταλλεύματος, γαιανθράκων, λιγνιτών, πετρελαίου κ.λ.π.

Βάση για την ευημερία μιας χώρας, αλλά και μέτρο για την εκτίμησή της, είναι η αύξηση του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος του περίφημου ΑΕΠ.

Πώς όμως θ' αυξηθεί αυτό το ρημάδι το ΑΕΠ, όταν με την πολυπραγμοσύνη μας, την ελαφρότητά μας και χωρίς αίσθημα ευθύνης, μπαίνουμε εμπόδιο στην ανάπτυξη του;

Η Ηπειρος δυστυχώς έχει το θλιβερό προνόμιο να είναι το πιο φτωχό και καθυστερημένο διαμέρισμα, όχι μόνο της χώρας μας, αλλά ολόκληρης της Ευρώπης. Φωνάζουμε όλοι, και με το δίκιο μας, προς όλες τις κατευθύνσεις να βγούμε απ' αυτή τη φτώχεια και ταυτόχρονα οι ίδιοι ασυλλόγιστα αντιδρούμε με δονκιωτισμό. Δεν έχουμε κάμπους για γεωργική παραγωγή, δεν έχουμε ορυκτό πλούτο. Είμαστε μια περιοχή κατ' εξοχήν ορεινή, που δυσχεραίνει την επικοινωνία μας με τον υπόλοιπο κορμό της χώρας και κατά συνέπεια και την ισόμερη ανάπτυξη.

Κοντά σε όλα αυτά τα κακά της μοίρας μας, έχουμε και έναν πλούτο: Το υδροδυναμικό. Η βόρεια Πίνδος, που σ' αυτή βρίσκεται και το χωριό μας, είναι η περιοχή με τη μεγαλύτερη ετήσια βροχόπτωση (2.100 χιλιοστά του μέτρου ετήσιο ύψος βροχής. Η Αττική έχει μόνο 380). Το ανάγλυφό της, μας δίνει και σημαντικές υψομετρικές διαφορές που ευνοούν τη δημιουργία υδατοπτώσεων.

Εχω ασχοληθεί πολύ με τη μελέτη αυτής της περιοχής, τόσο της λεκάνης του Αώου, που συλλέγει τα νερά της δυτικής πλευράς, όσο και του Βενέτικου, παραπόταμου του Αλιάκμονα, που συλλέγει τα νερά της ανατολικής πλευράς της βόρειας Πίνδου. Μόνο αυτή η περιοχή μπορεί ν' αποδώσει ετήσια πάνω από δύο δισεκατομμύρια κιλοβατώρες.

Φωνάζουμε, και με το δίκιο μας, για σιδηροδρομική σύνδεση της Ηπείρου. Φωνάζουμε για ηλεκτροκίνηση του σιδηροδρομικού δικτύου. Φωνάζουμε όταν από κάποια βλάβη ή την αδυναμία της ΔΕΗ, ν' ανταποκριθεί στην κάλυψη των αιχμών μένουμε χωρίς ρεύμα. Αντιδρούμε όμως ασυλλόγιστα στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Εκτός του υδροδυναμικού, η βόρεια Πίνδος διαθέτει και έναν άλλο πλούτο: Τα δάση, το ανεπανάληπτο ανάγλυφο και το φυσικό περιβάλλον. Όλα αυτά αποτελούν πηγή πλούτου τόσο με την αξιοποίηση των δασικών προϊόντων, όσο και με την ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού.

Η Ελβετία κατ' εξοχήν, αλλά και η Αυστρία, χώρες ορεινές, όχι μόνο ζουν, αλλά ευημερούν με τον τουρισμό. Ταυτόχρονα, αυτές οι χώρες, αλλά και η Σουηδία, η Νορβηγία, το ορεινό τμήμα της Γαλλίας και της Γερμανίας, η Ιταλία, η Ισπανία, η Πορτογαλία, εδώ και πολλές δεκαετίες, ακόμα από την εποχή του μεσοπολέμου, έχουν εξαντλήσει όλες τους τις δυνατότητες αξιοποίησης του υδροδυναμικού τους και τώρα έχουν στραφεί, για να καλύπτουν τις ανάγκες τους στις ώρες αιχμής στις τεχνητές υδατοπτώσεις με αναστρέψιμα έργα (άντλησης - παραγωγής), όπως

αυτά της Βοβούσας και της Ζουρίκας.

Είπατε παραπάνω, πως οι πηγές πλούτου που μπορούμε ν' αξιοποιήσουμε στην περιοχή μας, είναι το υδροδυναμικό και το περιβάλλον.

Μα θα μου πείτε, με τη δική σας λογική, συμβιβάζονται το ένα με το άλλο; Η προστασία του περιβάλλοντος δεν αποκλείει τα υδροηλεκτρικά;

Η απάντηση είναι: κατηγορηματικά ΟΧΙ. Μπορούν κάλλιστα να συμβαδίσουν. Η παγκόσμια πείρα το αποδεικνύει.

Μόνο στην χώρα μας έχει επικρατήσει η παράλογη και αστήρικτη εντύπωση, που υποδαυλίζεται από ορισμένα σκοτεινά συμφέροντα, ότι τα φράγματα και οι λίμνες που δημιουργούνται, βλάπτουν ή τραυματίζουν το περιβάλλον. Πουθενά στην ξένη βιβλιογραφία δεν αναφέρεται τέτοιος παραλογισμός. Είναι καθαρά δικό μας, εθνικό δημιούργημα που το πιπιλίζουν όλοι οι αυτόκλητοι οικολογούντες θεωρώντας το, σαν δεδομένο.

Η δέσμευση που πρέπει να τηρείται, αφορά τη διατήρηση μιας συνεχούς ροής προς τα κατόντη κυρίως της καλοκαιρινής ροής, που ίσχυε προ της κατασκευής του φράγματος, για να μη διαταράσσεται η οικολογική ισορροπία, σε ό,τι αφορά κυρίως την πανίδα, ψάρια, βατράκια, νερόφιδα, βίδρες, και άλλα υδρόβια ζώα, αλλά και μη υδρόβια, που ζουν στην περιοχή και που ποτίζονται με τα νερά του ρέματος ή ποταμού. Αυτή η δέσμευση δεν αφορά μόνο τις εκτροπές στην κοίτη άλλου γειτονικού ποταμού, αλλά και τις επιπτώσεις που το νερό οδηγείται στο ίδιο ποτάμι, ύστερα από μεγάλο διάστημα ή όταν το νερό του ταμιευτήρα χρησιμοποιείται όχι για την παραγωγή ενέργειας, αλλά για άρδευση ή ύδρευση.

Τέτοιες εκτροπές στη χώρα μας έχουμε αρκετές. (Ταυρωπός ή Μέγδοβας, Μόρνος, Εύηνος, η υπό κατασκευή εκτροπή του Αχελώου, τα αρδευτικά φράγματα Κερκίνης στο Στρυμώνα, Πηνειού στην Ηλεία, Αχελώου στο Στράτο, Πουρνάρι στην Αρτα κ.λ.π.).

Σε ό,τι αφορά τη χλωρίδα και κυρίως τα δάση, όπως στην περίπτωση μας, η στέρση ροής σαν συνέπεια ενός φράγματος, δεν έχει καμιά οικολογική επίπτωση. Το νερό που χρειάζονται τα δάση αλλά και όλη η χλωρίδα (εκτός από τα υδρόβια όπως καλάμια, φύκια κ.λ.π.), το παίρνουν από το νερό της βροχής και από το υπόγειο νερό που μετά την βροχή απορροφάται και συγκρατείται από το έδαφος και το υπέδαφος. Το περίσσειμα, που είτε ρέει επιφανειακά κατά τη διάρκεια της βροχής, η όταν λιώνουν τα χιόνια, είτε αποστραγγίζεται από το έδαφος και επανέρχεται στην επιφάνεια στις πηγές, καταλήγει στα ρέματα και στα ποτάμια και τελικά στη θάλασσα. Τα δάση συντηρούν τα ποτάμια και όχι τα ποτάμια τα δάση.

Σύμφωνα με την παραπάνω επιστημονική ανάλυση τα νερά των ρεμάτων και των ποταμών είναι απα-

ραίτητα για τη ζωή των ζώων που είναι ο άνθρωπος. Η ελάχιστη ποσότητα ροής που πρέπει να εξασφαλίζεται είναι απόλυτο. Το περίσσειμα, κυρίως της χειμωιάτικης περιόδου, μπορούμε χωρίς καμιά ζημιά στο περιβάλλον να το αποταμιεύσουμε, για να το χρησιμοποιήσουμε επωφελώς όταν και για ό,τι το έχουμε ανάγκη.

Ως πριν πολύ λίγα χρόνια, ο άνθρωπος, για να εκπληρώσει τις ανάγκες του για την επιβίωσή του, επενέβαινε στη φύση και στο περιβάλλον, σύμφωνα με το συμφέρον του, ακολουθώντας το φυσικό νόμο της ζούγκλας, χωρίς να σκοτίζεται για το αποτέλεσμα και τις επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Θεοπίστηκαν και νόμοι που επιβάλλουν για κάθε καινούργιο έργο, για κάθε καινούργια δραστηριότητα, εκτός της τεχνικής μελέτης να συντάσσεται υποχρεωτικά και περιβαλλοντική μελέτη. Η μελέτη αυτή θα συντάσσεται από ειδικά γραφεία, από ομάδα επι-

βάλλον θετικά ή αρνητικά, αν υπάρχουν αρνητικές επιπτώσεις, πώς μπορούν να ελαχιστοποιηθούν, να μηδενιστούν ή ακόμα και να μετατραπούν σε θετικές. Όλα αυτά θα συνεκτιμηθούν με το όφελος στην Εθνική Οικονομία, την πολιτισμική και κοινωνική επίδραση και ανάλογα θα είναι και το τελικό πόρισμα.

Η επέμβαση των οικολόγων στις δραστηριότητες του ανθρώπου, συνίσταται στο να επισημαίνουν τα στοιχεία εκείνα των δραστηριοτήτων, που έχουν βλαπτική επίδραση στο οικοσύστημα, στη χλωρίδα, στην πανίδα, ακόμα και στο άψυχο περιβάλλον (τραυματισμός της αισθητικής του τοπίου) αλλά κυρίως στον ίδιο τον άνθρωπο. Να προτείνουν λύσεις στα προβλήματα που προκύπτουν. Λύσεις που ν' αποκαθίστούν την ισορροπία μεταξύ ανάπτυξης και επιπτώσεων της στο περιβάλλον.

Οι λύσεις δε μπορεί να είναι του τύπου "πονάει κεφάλι", αλλά συγκερασμός μεταξύ αιτίου και τρόπου αντιμετώπισής του, έτσι που να ελαχιστοποιηθεί η βλάβη χωρίς να εμποδίζεται και η ανάπτυξη.

Και τούτο ποιείν κακείνο μη αφιέναι, κατά το σοφό αρχαίο γνωμικό.

Τα θερμικά εργοστάσια, στην Πτολεμαΐδα, στη Μεγαλόπολη κ.λ.π., παρουσιάζουν πληθώρα προβλημάτων σε όλη τη γκάμα λειτουργίας τους από τη σημαντική βλάβη, τόσο στο περιβάλλον, όσο και στον κοινωνικό τομέα στην φάση της εξόρυξης του λιγνίτη όσο και στη συνέχεια κατά την καύση. (καυσαέρια, εναπόθεση τέφρας, ιπτάμενη τέφρα, όξινη βροχή κλπ.).

Και όμως δε σημαίνει πως πρέπει να τα καταργήσουμε. Χωρίς την παραγωγή ενέργειας δε μπορούμε ούτε να

προοδεύσουμε, αλλά ούτε απλά να ζήσουμε.

Προσπαθούμε όσο μπορούμε να ελαχιστοποιήσουμε τις βλάβες με φίλτρα για την ιπτάμενη τέφρα, με τη συνεχή βελτίωση της τεχνολογίας για την τελειότερη καύση, με διάσπαση των καυσαερίων με καταλύτες κ.λ.π.

Κυρίως όμως στρεφόμεθα και προς την κατεύθυνση παραγωγής ενέργειάς μας, άλλους τρόπους, πιο καθαρούς. Υδραυλική, αιολική, ηλιακή, γεωθερμία.

Οι τρεις τελευταίοι μπορούν να μας καλύψουν ελάχιστο ποσοστό των αναγκών μας, ούτε το 1% και με σημαντικό κόστος. Αντίθετα οι υδατοπτώσεις στη χώρα μας μπορούν να μας καλύψουν το 25% των αναγκών μας και με συνεχή έρευνα των δυνατοτήτων, ακόμα περισσότερο. Ενώ όλες οι χώρες της Ευρώπης έχουν εξαντλήσει τις δυνατότητες τους, εδώ και δεκαετίες, εμείς δεν έχουμε αξιοποιήσει ούτε το 1/6. Αλλά και κάτι άλλο, το προαναφέραμε. Βάλαμε κάτω τους κουτόφραγκους, ανακαλύπτοντας πως τα υδροηλεκτρικά βλάπτουν το περιβάλλον! Ενώ συμβαίνει εντελώς το αντίθετο. Σε τίποτε, απολύτως τίποτε δεν βλάπτουν. Τουναντίον το ωφελούν πολύ απλά.

Οι λίμνες που δημιουργούνται αποτελούν καινούργιους υδροβιότοπους. Εκτός τα ψάρια, πλήθος πουλιών, βρίσκουν καινούργιο καταφύγιο και τόπο διαβίωσης. Αποτελούν τόπους αναψυχής και τουριστικής ανάπτυξης. Ανακαίτιζονται τα ορμητικά νερά των

Ζουρίκα - Το ξύλινο γεφυράκι... Όσα λέει μια εικόνα δεν το λένε χίλιες λέξεις.

στημόνων διαφορετικών ειδικοτήτων, που με τις γνώσεις τους είναι σε θέση να κρίνουν τί και πώς μπορεί να γίνει, για να μην επέλθει βλάβη στο περιβάλλον.

Τόσο η σύνταξη της τεχνικής μελέτης, όσο και της περιβαλλοντικής, είναι θέμα επιστημόνων με την ανάλογη κατάρτιση και παιδεία.

Δεν είναι θέμα του καθενός. Προπαντός δεν είναι θέμα που μπορεί να συζητηθεί και να τεθεί για έγκριση ή απόρριψη σε μια γενική συνέλευση των κατοίκων της περιοχής, η εκ των προτέρων κρίση αν και κατά πόσο βλάπτεται το περιβάλλον.

Το ερώτημα που τίθεται στη συνέλευση των κατοίκων, είναι αν από το προτεινόμενο έργο βλέπουν ότι μπορεί να προκύψει κάποιο όφελος άμεσο ή έμμεσο, που να συντείνει στην ανάπτυξη της κοινότητας. Είναι ένα ερώτημα καθαρά πολιτικό, στο οποίο οι χωριανοί μας σαν πολίτες, είναι σε θέση να κρίνουν και να αποφασίσουν.

Η τυχόν συναίνεση στην εκτέλεση του έργου, θα ήταν υπό ορισμένες προϋποθέσεις, εκ των οποίων η πρώτη ήταν η προστασία του περιβάλλοντος.

Η περιβαλλοντική μελέτη μετά την έγκριση της από τα αρμόδια όργανα θα είναι εκείνη που θα καθορίσει τελικά αν πρέπει να γίνει ή όχι το έργο και υπό ποίους όρους και προϋποθέσεις.

Εκείνη θα σταθμίσει, με επιστημονικά βασισμένα κριτήρια, αν επηρεάζεται και σε ποιό βαθμό το περι-

χειμερινών βροχοπτώσεων και εξαλείφονται οι καταστροφικές πλημμύρες και η διάβρωση του εδάφους. Αποταμιεύονται τα άχρηστα και επιζήμια νερά του χειμώνα που οδηγούνται στη θάλασσα αναξιοποίητα και μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε ελεγχόμενα και ισομοιρασμένα σε όλη τη διάρκεια του έτους, χρησιμοποιώντας τα, τόσο για την παραγωγή ενέργειας, όσο και για άρδευση ή ύδρευση. Ρέματα και ποτάμια με μειωμένη ή και μηδενική ροή το καλοκαίρι, καθίστανται αειρροα και με ενισχυμένη ροή βελτιώνοντάς τα σαν υδροβιότοπους.

Το γλυκό νερό, είναι ήδη γνωστό πως είναι ένα αγαθό σε ανεπάρκεια. Με το να το αποταμιεύσουμε σε τεχνητές λίμνες μπορούμε να το αξιοποιήσουμε καλύπτοντας ποικίλες ανάγκες, τόσο σημερινές, όσο και μελλοντικές, που θα προκύψουν με την αύξηση των δραστηριοτήτων μας.

Η παραγόμενη υδροηλεκτρική ενέργεια είναι απόλυτα καθαρή, χωρίς ρύπους, χωρίς κατάλοιπα, τέφρες και καυσαέρια, χωρίς το γνωστό μας εφιαλτικό νέφος. Το νερό παρέχεται από τη φύση και συγκεντρώνεται στον ταμιευτήρα, αδάπανα, ανεξάντλητα, ανανεώνεται συνεχώς, κάθε χρόνο χωρίς όριο ζωής.

Το κόστος παραγωγής της ενέργειας, μετά την παρέλευση του χρόνου απόσβεσης του αρχικού κεφαλαίου είναι μηδαμινό.

Ο λιγνίτης κάποτε σε 30 - 50 χρόνια θα έχει εξαντληθεί. Το νερό ποτέ.

Είναι πηγή ενέργειας εγχώρια, χωρίς εξάρτηση από το εξωτερικό.

Σε καιρό πολέμου εξακολουθεί να παράγεται χωρίς προβλήματα. Ειδικά σε όσα η εγκατάσταση παραγωγής, οι αγωγοί προσαγωγής και απαγωγής είναι υπόγεια, όπως στη Χρυσοβίτσα είναι και απόλυτα προστατευόμενα από κάθε κίνδυνο πολεμικής προσβολής.

Επί πλέον, παραγόμενη ενέργεια είναι ενέργεια αιχμής. Η θέση σε λειτουργία ή το σταμάτημα ενός ΥΗΣ είναι θέμα ολίγων λεπτών. Με το σταμάτημα παύει και η κατανάλωση νερού.

Ετσι αντιμετωπίζονται οι ανάγκες κάλυψης των μεγάλων διακυμάνσεων ζήτησης ενέργειας, που τα θερμικά κέντρα παραγωγής αδυνατούν να τις καλύψουν. Τη νύχτα, όταν τα θερμικά εργοστάσια έχουν υπερπαραγωγή, τα αναστρέψιμα υδροηλεκτρικά όπως τα προτεινόμενα της Βοβούσας και της Ζουρίκας μπορούν ν' απορροφήσουν την περισσευούμενη ενέργεια και να την αποδώσουν την επόμενη μέρα στις ώρες αιχμής.

Γέμισε η σελίδα με την απαρίθμηση των πλεονεκτημάτων των υδροηλεκτρικών χωρίς κανένα οικολογικό μειονέκτημα, ενώ παρέχεται πάντοτε η δυνατότητα, με σωστό σχεδιασμό να εξαλειφθούν τα ήδη υπάρχοντα μειονεκτήματα λειψυδρίας και να επέλθει βελτίωση χωρίς καμμία απολύτως βλάβη.

Και όμως, ημείς οι νήπιοι, για να θυμηθούμε και λίγο τον Ομηρο, παρασυρόμενοι σαν αγέλη προβάτων από τα φληναφήματα και τους ανόητους ισχυρισμούς που κατόρθωσαν να δημιουργήσουν ένα κλίμα φοβίας κατά των υδροηλεκτρικών εγκαταστάσεων μια ομάδα ηλιθίων, ημιμαθών και αγραμμάτων η και επιτηδείων και σκοτεινών δημηγεργτών, πρακτόρων άνομων συμφερόντων και απατεώνων, δηλώνουμε έτοιμοι να αγωνιστούμε μέχρις εσχάτων ενάντια σε κάθε προσπάθεια αξιοποίησης του υδροδυναμικού της χώρας εν ονόματι της δήθεν προστασίας του περιβάλλοντος από ανύπαρκτους κινδύνους.

Και τίθεται το ερώτημα, σε τί μπορεί ν' αποδοθεί αυτή η ομαδική υστερία, που δεν είναι μεμονωμένο αλλά πανελλήνιο φαινόμενο, αυτή η καθολική σύγχυση, αυτός ο παραλογισμός, αυτός ο παραμερισμός

του κοινού νου και της κοινής λογικής; Δυστυχώς, αυτό το φαινόμενο δεν παρατηρείται μόνο στους απλούς και αμόρφωτους ανθρώπους, αλλά και σε μορφωμένους, με υψηλή σχετικά παιδεία. Και δεν είναι μόνο τα υδροηλεκτρικά, τα φράγματα και οι τεχνητές λίμνες που προκαλούν αυτή την ομαδική αντίδραση. Δυστυχώς λίγο ή πολύ εμφανίζεται σε κάθε προσπάθεια ανάπτυξης. Ακόμα και οι εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού, που αποβλέπουν κατ' εξοχή και αποκλειστικά στην καταπολέμηση των ρύπων κατάντησε να θεωρούνται και ν' αντιμετωπίζονται σαν πηγή ρύπων. Τα καθαρισμένα και ακίνδυνα πλέον νερά μετά την έξοδό τους από τις άρτιες εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού που λειτουργούν άφωγα και υπό συνεχή παρακολούθηση και έλεγχο, κανείς δεν τα δέχεται σ' όποιον αποδέκτη, είτε γειτονικό ποτάμι είναι, είτε γειτονική θάλασσα. Κλασικό παράδειγμα, η Κέρκυρα, που επί χρόνια αντιδρούσε λυσσαλέα στο να μην είναι ο Καλαμάς αποδέκτης του βιολογικού καθαρισμού των Ιωαννίνων, παρά τη μεσολάβηση 100 χιλ. του πολύνδρου κολυμπούσε στο σκατό των ιδίων των κατοίκων της, αλλά και της πληθώρας των τουριστών, που κατέληγε αυτούσιο στη θάλασσα που την τύλιγε.

Το άκρο άωτο του παραλογισμού, αλλά και της δημαγωγίας... Και όμως ο κόσμος τα έχαστε και κατέβαινε αγωνιστικά σε συλλαλητήρια και διαμαρτυρίες. Ποιά είναι η εξήγηση αυτού του φαινομένου; Τί είναι αυτό που συσκοτίζει τη λογική;

Μετά τις καταστροφές του 2ου παγκόσμιου πολέμου, που σε μας παρατάθηκαν μέχρι το τέλος του εμφύλιου πολέμου, ακολούθησε μια γιγαντιαία προσπάθεια των λαών για ανόρθωση, ανασυγκρότηση και ανάπτυξη.

Και πράγματι, αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας, ήταν μια καταπληκτική γρήγορη ανάπτυξη, που όμως μας βρήκε απροετοίμαστους, από άποψη σχεδιασμού και σε πολλούς τομείς ήταν άναρχη οικοδόμηση, για να καλύψει τις στεγαστικές ανάγκες, είχε σαν αποτέλεσμα να ξεφυτρώσουν και να γεγαντωθούν οι απάνθρωπες τσιμεντοπόλεις, με άναρχη εξαντλητική εκμετάλλευση της γής, χωρίς σχέδια πόλης και την απαιτούμενη υποδομή, με στενούς δρόμους, χωρίς πρόβλεψη αρτηριών ευρύτερης κυκλοφορίας, χωρίς δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης, με καταπάτηση εκτάσεων και μπάζωμα ρεμάτων, χωρίς να μείνει ούτε πιθανή για πάρκα και πράσινο.

Η ανάπτυξη των βιομηχανιών, οι κεντρικές θερμάνσεις, κυρίως δε η πληθώρα των αυτοκινήτων ΙΧ, που αναγκάζονται να κυκλοφορήσουν, γιατί οι αστικές συγκοινωνίες δε εξυπηρετούν λόγω της βραδύτητας στην κίνηση τους, που με τη σειρά τους οφείλεται στη στενότητα και ανεπάρκεια των στενών δρόμων, δημιούργησε και το νέφος από τους ρύπους των καυσαερίων.

Όλα αυτά κατέστησαν τη ζωή στην πόλη εφιαλτική και αφόρητη.

Γεννήθηκε στο μεταξύ και η οικολογία, που ανέλαβε να μελετήσει τα φαινόμενα της άναρχης ανάπτυξης και να προτείνει λύσεις.

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης άρχισαν μια καμπάνια του κοινού πάνω στην αξία της προστασίας του περιβάλλοντος για να συμβάλει ο καθένας στην αποδοχή και την αποτελεσματικότητα των μέτρων, που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση αυτής της μάστιγας.

Κυρίως οι κάτοικοι των μεγάλων πόλεων κατ' εξοχήν δε της Αθήνας, με την καμπάνια διαφώτισης, αλλά και με την εφιαλτική εμπειρία του νέφους, τους καταστροφικούς εμπρησμούς των δασών και το μπάζωμα των ρεμάτων από τους οικοπεδοφάγους με τα γνωστά σε όλους επακόλουθα, όχι μόνο έγιναν ευαί-

σθητοι στα θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, αλλά έχουν τρομοκρατηθεί και καταληφθεί από πανικό.

Όπως είναι γνωστό, όπου επικρατεί πανικός, η λογική πάει περίπατο. Συσκοτίζεται τόσο πολύ που ούτε το ισχυρότατο αίσθημα της αυτοσυντήρησης δε μπορεί να την επαναφέρει.

Ας θυμηθούμε το λόγο που οι θύρες εξόδου σε αίθουσες, όπου συναθροίζεται κοινό, επιβάλλεται ν' ανοίγουν προς τα έξω.

Ο πανικός στην προκειμένη περίπτωση προκαλεί και άλλα φαινόμενα. Η πολλή ενασχόληση με τα οικολογικά, δε συνδυασμό με τον πανικό, μας κάνει να ξεχάσουμε το γνώθι σαυτόν, μας έκανε φανατικούς και δογματικούς και μας μετέτρεψε όλους σε οικολόγους. Η πολυπραγμοσύνη μας οδήγησε στο να θεωρούμε κάθε δραστηριότητα, κάθε καινούργιο έργο ανάπτυξης, σαν καταστροφή του περιβάλλοντος. Εχουμε χάσει το μέτρο. Το σοφό αρχαίο ρητό "παν μέτρον άριστον" έχει ξεχαστεί εντελώς.

Εφαρμόζεται το γεμάτο χιούμορ αλλά και πολλή σοφία λαϊκό γνωμικό, "κάγκ' η βάβω στο κουρκούτι και φυσάει και το γιαούρτι" που χαρακτηρίζει ακριβώς τον πανικό ύστερα από ένα σοβαρό πάθημα, που μας συσκοτίζει τη λογική οδηγώντας μας σε παράλογες ενέργειες.

Όλοι λέμε, Ναι στην ανάπτυξη, κι από την άλλη μεριά αντιδρούμε με πάθος στα έργα που οδηγούν στην ανάπτυξη. Στο καθετί ψάχνουμε να βρούμε μόνο τα ψεγάδια και τις αρνητικές επιπτώσεις και δε δεχόμαστε κουβέντα για τα μέτρα και τις δυνατότητες, που μπορούν να τις ελαχιστοποιήσουν ή και να τις εξαλείψουν, πολλές φορές δε και να τις αντιστρέψουν σε θετικές. Θεωρούμε τους εαυτούς μας παντογνώστες, αδιαφορούμε στη γνώμη των ειδικών και εννοούμε να επιβάλουμε τη γνώμη μας, που σαν προϊόν πανικού, άθελά μας και χωρίς να μπορούμε να το συνειδητοποιήσουμε, δεν είναι λογική. Η ημιμάθεια είναι χειρότερη της αμάθειας και για να μη παρεξηγηθώ, δεν αναφέρομαι μόνο στους αγράμματους ή ολιγογράμματος. Ένας γιατρός είναι ημιμαθής σε τεχνικά ζητήματα, όπως και αντίστροφα.

Η οικολογία είναι μια σύνθετη επιστήμη. Οι τεχνικοί συντάσσουν μια μελέτη για ένα έργο με τα δικά τους κριτήρια, λαμβάνοντας βέβαια υπ' όψη σε γενικές γραμμές και τις επιπτώσεις στο περιβάλλον. Δεν είναι όμως αυτό αρκετό. Γι' αυτό επιβάλλεται σήμερα να συνταχθεί παράλληλα και περιβαλλοντική μελέτη από ομάδες επιστημόνων, διαφόρων ειδικοτήτων, που επιστημαίνουν τυχόν δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον και εισηγούνται μέτρα προστασίας ή σε ακραίες περιπτώσεις απαγόρευση του έργου.

Ας μη προτρέχουμε λοιπόν να υποκαταστήσουμε, όχι μόνο τους ειδικούς αλλά και τις διαδικασίες που έχουν σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος σχετικά με τα έργα ανάπτυξης.

Το να γρηγορούμε και ν' απαιτούμε την προστασία του περιβάλλοντος, το να λέμε τη γνώμη μας, έστω και στραβή, είναι και θεμιτό αλλά και καθήκον του καθενός.

Το να αντιδρούμε όμως και το να αντιτιθέμεθα εκ των προτέρων σε κάθε πρόταση για ανάπτυξη, νομίζοντας πως ημείς τα ξέρουμε όλα και είμαστε οι μόνοι που φροντίζουμε για το καλό, ενώ οι άλλοι όλοι αδιακρίτως, είναι εχθροί του περιβάλλοντος, συγγνοί εκμεταλλευτές και ό, τι άλλο μας περνάει από το μυαλό, ακόμα και στην ευμενέστερη περίπτωση που το προτεινόμενο αναπτυξιακό έργο είναι κρατικό και κοινής ωφέλειας, είναι όχι μόνο μεγάλο σφάλμα, αλλά και εγκληματική ενέργεια, γιατί αποβαίνει στην αναχαίτιση της ευημερίας του λαού.

Είναι αποκαρδιωτικό όταν βλέπεις ανθρώπους που τους ξέρεις ότι ανήκουν σε ένα χώρο προοδευτικό, που αγωνίζονται για το καλό του λαού και του συνανθρώπου, να τους βρίσκει ανεπάντεχα αντιμέτωπους, αντιδραστικούς, συντηρητικούς και σκοταδιστές σε μια πρόταση, που αποβλέπει στην ανάπτυξη τόσο της ευρύτερης περιοχής του χώρου, όπου προτείνεται να εκτελεστεί το έργο, όταν παράλληλα προτείνονται και τα μέτρα και οι προϋποθέσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και της βελτίωσης της υπάρχουσας κατάστασης.

Σαν αιτιολόγηση προβάλλεται αόριστα η προστασία του περιβάλλοντος χωρίς να υπάρξει και η ανάληψη ποιός είναι ο μηχανισμός που προκαλεί την υποτιθέμενη βλάβη στο περιβάλλον.

Ας συνέλθουμε και ας σκεφθούμε νηφάλια, αφού πρώτα προσπαθήσουμε ν' αποβάλλουμε τον πανικό και να επανέλθουμε στην κοινή λογική.

Σεις, τα μέλη της Αδελφότητας που ζείτε στην Αθήνα, φύγατε από το χωριό αναζητώντας καλύτερες συνθήκες ζωής. Ζείτε εκεί απολαμβάνοντας τα αγαθά αλλά υπομένετε και τα δεινά που σας προσφέρει η απάνθρωπη μεγαλούπολη. Δική σας η επιλογή και κανένας δεν σας ψέγει γι' αυτό. Για να επιμένετε να μένετε εκεί, σημαίνει πως τ' αγαθά υπερέρχουν των δεινών, παρόλο που αυτά τα δεινά σας έφεραν σε κατάσταση πανικού.

Αυτοί που εξακολουθούν να μένουν στο χωριό, είναι ήρωες και πρέπει να τους ευγνωμονείτε, γιατί το κρατούν ζωντανό και μπορείτε και σεις να έρχεστε το καλοκαίρι έστω και για ένα δεκαπενθήμερο, για να ξεσκάσετε και ν' αναζωογονηθείτε.

Στο χωριό, ευτυχώς για την ώρα δεν υπάρχουν προβλήματα περιβάλλοντος. Οι συνθήκες ζωής έχουν εκεί βελτιωθεί σημαντικά, αφότου σεις φύγατε. Υπάρχει συγκοινωνία, ύδρευση, τηλεφώνια και προπαντός ηλεκτρισμός με όλα τα συναφή αποτελέσματα, φω, ψυγεία, κουζίνες, τηλεόραση κ.λ.π.. Με το να έρχεστε και να τους μεταβιβάζετε τον πανικό που σας διακατέχει από τη βάνουση προσβολή του δικού σας περιβάλλοντος, αλλά αντίθετα τους βλάπτετε σοβαρά.

Η ύπαρξη συγκοινωνίας επέτρεψε την αξιοποίηση του δασικού πλούτου, χάρη στην οποία ζουν όσοι έμειναν στο χωριό. Η παραπέρα βελτίωση των συγκοινωνιών προς Μέτσοβο θα συντελέσει σε ανάπτυξη του τουρισμού, που θα βελτιώσει στα σίγουρα τη ζωή του χωριού.

Αφήστε αυτούς που ζουν εδώ να σταθμίσουν ανεπηρέαστοι το τί θα τους ωφελήσει ή θα τους βλάψει. Αυτοί έχουν τον κοινό νου να κρίνουν ποιο είναι το δικό τους συμφέρον, γιατί δεν έχουν συσκοτισθεί από τον πανικό.

Τέλος θα ήθελα να επισημάνω πως κι εγώ χωριανός είμαι και αγαπώ το χωριό μου όχι λιγότερο από οποιονδήποτε άλλο. Αν διέβλεπα ότι η προτασή μου εμπεριείχε τον κίνδυνο μιας οποιασδήποτε, έστω και ελάχιστης βλάβης, να είστε βέβαιοι πως εγώ θα ήμουν πρώτος που θα τον επισήμαινα. Και επιτρέψτε μου να πω, πώς έχω και τη γνώση πάνω σ' αυτό το θέμα περισσότερο από κάθε άλλον, αλλά και τη σοβαρότητα κυρίως δε, την αίσθηση ευθύνης γι' αυτά που ισχυρίζομαι.

Στο τελευταίο τεύχος της εφημερίδας "Το Γρεβενίτι" αναγγέλλεται για το φύλλο του Γενάρη, η δημοσίευση όλων των σχετικών με το θέμα της Ζουρίκας.

Ακριβώς γι' αυτό για να ξέρει ο καθένας τις απόψεις της κάθε πλευράς, κάθισα και έγραφα όλο αυτό το γράμμα. Είμαι η αιτία του "κακού" κατά την γνώμη σας. Χρέος σας είναι να μου δώσετε τη δυνατότητα να αμυνθώ και μέσα στο ίδιο τεύχος να δημοσιευθεί

ολόκληρο και αυτούσιο το παρόν χωρίς περικοπές και να το συνοδεύσετε με όποιο δικό σας σχόλιο.

Επειδή το κείμενο αυτό είναι μακροσκελές και επίγνωση του χώρου που θα καταλάβει, και επειδή δε θα ήθελα σε καμιά περίπτωση να κάνω κατάχρηση των οικονομικών δυνατοτήτων της Αδελφότητας, αλλά και να στερήσω από άλλους συνεργάτες της εφημερίδας τον πολυτιμο χώρο για τις τακτικές τους συνεργασίες, προτείνω, και είμαι βέβαιος θα το δεχτείτε, το απόμεινο φύλλο να είναι ενισχυμένο με ένα ακόμα τετρασέλιδο, τη δε επί πλέον δαπάνη για το χαρτί την εκτύπωση κ.λ.π. είμαι πρόθυμος να την υπερκαλύψω αμέσως εξ ολοκλήρου εγώ σαν μια οφειλόμενη προσφορά προς την ωραία σας προσπάθεια της έκδοσης της αξιόλογης εφημερίδας, που την αγαπάμε, την εκτιμούμε και την χαιρόμαστε όλοι.

Νομίζω πως ο διάλογος, που με αυτόν τον τρόπο δίνεται η ευκαιρία να τον παρακολουθήσουν όλοι οι χωριανοί, ντόπιοι και απόδημοι, θα είναι ωφέλιμος. Επί πλέον, επειδή τα γραπτά μένουν, θα μπορούν και οι μέλλουσες γενεές με τα φύλλα που θα αντέξουν στο χρόνο, να έχουν ιστορικά στοιχεία για τα προβλήματα που απασχόλησαν τους σωριανούς στο παρελθόν.

Πάντοτε με αγάπη προς το χωριό μου αλλά και με εκτίμηση προς όλους τους χωριανούς.

Στάθης Παπαβρανούσης

Νοέμβριος 1995

ΚΑΙ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ Δ.Σ. ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Είναι αλήθεια ότι ο σεβαστός μας συγχωριανός, κ. Στάθης Παπαβρανούσης κατέβαλε μεγάλη προσπάθεια, ώστε μέσα απ' το γραπτό του να μας πείσει για την αναγκαιότητα να υλοποιηθεί αυτή η σκέψη του. Και εδώ που τα λέμε αν δεν ήμασταν ντόπιοι, θα μπορούσε να το πετύχει. Όμως τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά απ' ότι τα παρουσιάζει στα χαρτιά. Άλλο πράγμα βλέπετε οι... ασκήσεις επί χάρτου και άλλο τα πραγματικά πυρά. Ας πάρουμε όμως τα πράγματα με τη σειρά τους και να ρωτήσουμε.

Γιατί κ. Στάθης πριν περάσετε το κατώφλι της ΔΕΗ στις 12/7/95 όπως λέτε, δεν κουβεντιάσατε πρώτα με τους φορείς του χωριού σαν χωριανός, όπως είχατε χρέος να κάνετε; Λέτε ότι το κουβεντιάσατε με τον Πρόεδρο της κοινότητας, κ. Δ Θεοδωρίκα, και με ενθουσιασμό συμφώνησε. Γιατί τότε ο κ. Πρόεδρος κατά τη λαϊκή συνέλευση της 28ης Οκτωβρίου 1995 αντιτάχθηκε - και καλά έκανε - με την πρότασή σας και συντάχθηκε με την πλειοψηφία όπου και χειροκροτήθηκε γι' αυτό;

Μας μιλάτε για λυσσαλέα αντίδραση της Αδελφότητας.

Εστω και αν είναι έτσι, αυτή δεν είναι σίγουρα από "χόμπι" κ. Στάθης, αλλά από υψηλό αίσημα ευθύνης και ευαισθησίας για ζητήματα του χωριού μας και της περιοχής μας γενικότερα. Όπως είδατε, εμείς σαν εκπρόσωποι της Αδελφότητας όπως λέτε, δεν λογαριάσαμε ούτε κούραση ούτε ταλαιπωρία και κάναμε 1.000 χιλ. για να πούμε τη γνώμη μας και να ενώσουμε τη φωνή μας, με τους μόνιμα διαμένοντες στο χωριό. Οι άλλοι, οι συμφωνούντες με τη δική σας πρόταση, πού ήταν κ. Στάθης;

Ούτε μια φωνή δεν ακούστηκε εκτός απ' τη δική σας.

Για την ανάπτυξη που επικαλείστε σεβαστέ μας κ. Στάθης, ασφαλώς και τη θέλουμε και κάνουμε στεντόρεια τη φωνή μας προς όλες τις κατευθύνσεις με όσα μέσα διαθέτουμε γι' αυτήν, αλλά όχι μέσα απ' την καταστροφή. Και εδώ να θυμηθούμε το έργο εκτροφής των γουρνοφόρων ζώων που καταστράφηκε μια πανέμορφη λίμνη μαζί με τον περιβάλλοντα χώρο της, για να καταλήξει τελικά σε φιάσκο με τις γνωστές οικονομικές και περιβαλλοντικές συνέπειες. Δεν είναι και αυτό δική σας μελέτη και έργο;

Οι προοδευτικοί άνθρωποι, κ. Στάθης, δεν βλέπουν την ανάπτυξη μέσα απ' το ξεπούλημα στην κάθε ΔΕΗ, ή στους αυριανούς ενδεχομένως ιδιοκτήτες της, ό,τι ιερότερο έχει το χωριό μας και μας κάνει περήφανους. Το νερό και τα δέντρα μας.

Οι προοδευτικοί άνθρωποι αισθάνονται την υποχρέωση και κάνουν ό,τι μπορούν να το παραδώσουνε σώο και αβλαβές στους απογόνους τους, με πραγματική ανάπτυξη και όχι με την καταστροφή.

Ενσυνείδητα ή ασυνείδητα, αποκρύπτετε την αλήθεια, ότι θα γίνει πραγματική αποστράγγιση όλων των υδάτινων πόρων της περιοχής και θα δανειζόμαστε απ' αυτούς το νερό για τις ανάγκες μας.

Αποκρύπτετε ότι θα καταστραφεί μια μεγάλη πευκοφόρος περιοχή, που αποδίδει εισόδημα στους κατοίκους. Αποκρύπτετε, ότι θα μείνει ξερική μια μεγάλη περιοχή, με αποτέλεσμα να καταστήσουμε εχθρικά - εκτός των άλλων - και γειτονικά χωριά. Αποκρύπτετε ότι είναι ακάλυπτες επιταγές, όσες ενδεχομένως υποσχέσεις για ανταποδοτικά οφέλη μας δώσει η ΔΕΗ χωρίς έγγραφες, δεσμεύσεις και εγγυήσεις, που σίγουρα δεν μας δίνει. (Γιατί άραγε;)

Αλλά τι λέμε, μας δίνει το πολύτιμο πράγματι προϊόν της, το ρεύμα. Αλλά μήπως μας το χαρίζει;

Δεν το πληρώνουμε χρυσάφι; Ξέρει αυτή που το χαρίζει. Στις πολυεθνικές φυσικά (ΠΕΣΙΝΕ κ.τ.λ.). Εμείς βέβαια της χαρίζουμε τις κολώνες μας, για να μας τις χρεώνει μετά χρυσές. Και αν τις πνίξουμε με τις λίμνες της, τί θα έχουμε μετά να της δώσουμε κ. Στάθης; Ετσι δεν είναι; Εσείς άλλωστε τα ξέρετε καλύτερα από 'μας.

Εγινε το φράγμα στα Πέντε αλώνια σε χωριανική έκταση. Ποιό ήταν το όφελος του χωριού μας απ' αυτό; Μάλλον κανένα. Και μάλιστα να έχει προνομιακή μεταχείριση γειτονικός Δήμος και εμείς να το κοιτάμε από μακριά και να... καμαρώνουμε.

Για την εθνική οικονομία και το ΑΕΠ να πούμε ότι το χωριό μας έχει δώσει πολύ περισσότερα απ' ότι θα έπρεπε και εισέπραξε την εγκατάλειψη και την απομόνωση. Ακριβώς σ' αυτό οφείλεται η φτώχεια και η μιζέρια μας και όχι στη ΖΟΥΡΙΚΑ κ. Παπαβρανούση. Και ας μη ξεχνάμε τί έχει δώσει το χωριό μας σε έμπυχο και άψυχο υλικό για την πατρίδα μας. Εκείνη όμως τί έκανε για μας; Τώρα βέβαια ας περιμένουμε τις... αποζημιώσεις για να μας λύσει τα προβλήματα μας. Ας μη ξύνουμε όμως παλιές πληγές.

Με την ευκαιρία να πούμε, πως το Γρεβενίτι εξακολουθεί να λεηλατείται και σήμερα από ισχυρούς και ύπουλους εχθρούς, απ' ότι φαίνεται τουλάχιστον και απ' τις τελευταίες εξελίξεις, που μας αφαίρεσαν αυθαίρετα και αντι-

δημοκρατικά την έδρα του Αναπτυξιακού Συνδέσμου του Ανατολικού Ζαγορίου και τη μεταφορά της σε χωριό, που απ' ότι ξέρουμε δεν ανήκει καν στο Ζαγόρι. Ακούγεται ακόμη ότι θα ακολουθήσει και η αποψίλωση της Αστυνομίας κ.τ.λ. Ποιοί, τέλος πάντων χτυπάνε πίσω-πλατά τα χωριά μας. Δεν νομίζετε ότι είναι καλύτερα να ασχοληθούμε με αυτά τα ζητήματα παρά με τη ΖΟΥΡΙΚΑ;

Για το ζήτημα των αποδήμων χωριανών κ. Στάθη, ας μην πούμε πολλά, γιατί είναι μεγάλο θέμα και ο χώρος τόσο λίγος. Να πούμε μόνο ότι και εμείς φύγαμε απ' το χωριό για τους ίδιους λόγους που φύγατε και εσείς. Αγαπάμε και τιμάμε τους μόνιμους κατοίκους στο χωριό, αλλά και τους ζηλεύουμε που έχουν την δυνατότητα να παραμένουν και να ζουν στη γενέτειρά μας. Αυτοί οι μόνιμοι κάτοικοι είναι που αντιτάχθηκαν στην ιδέα σας και στην αρπακτική διάθεση της ΔΕΗ. Και ήταν τόσο συσπειρωμένοι, που η δική σας φωνή έμεινε απελπιστικά μόνη.

Όσο για μας, που ανήκουμε στην ομάδα των νηπίων, ή στην αγέλη των προβάτων, που μας παρασέρνουν ομάδες ηλιθίων, ημιμαθών, αγράμματων, πρακτόρων κ.τ.λ., να ζητήσουμε ταπεινά... συγνώμη, αλλά δεν έχουμε άλλη επιλογή. Ελεος κ. Στάθη.

Τελειώνοντας, να σας ευχαριστήσουμε για τα κολακευτικά σας λόγια, για την εφημερίδα όλων των Γρεβεντών, αλλά καλοπροαίρετα να σας πούμε ότι είναι όψιμο και εν πολλοίς ευκαιριακό το ενδιαφέρον σας.

Μετά τιμής, πιστέψτε μας.
ΤΟ Δ.Σ. της ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΓΕΡΜΑΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΚΕΝΟΤΑΦΕΙΟ ΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΑ ΚΑΤΟΧΗΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΣΕΛ. 2

νότητας Δ. Θεοδωρίκας και του Μορφωτικού Συλλόγου Δ. Ράιος, οι οποίοι ευχήθηκαν να μην ξαναζήσει ποτέ το χωριό μας (αλλά και καμιά άλλη περιοχή του κόσμου) ανάλογες περιπέτειες, ευχαρίστησαν τους επισκέπτες για την ευαισθησία τους και ζήτησαν από αυτούς, όταν επιστρέψουν στη χώρα τους, να μη λησμονήσουν το Γρεβενίτι.

Καθώς η νύχτα που έπεφτε δεν επέτρεπε υπαίθρια ξενάγηση στο χωριό, οι φοιτητές με τους καθηγητές τους αρκέστηκαν στην επίσκεψη του Ι. Ν. της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, στο Μεσοχώρι, και στη συνέχεια έγιναν δεκτοί με κρασί και τοπικές λιχουδιές (που προσφέρθηκαν από εθελοντές και μέλη του απελθόντος και του σημερινού Δ.Σ. του Μορφωτικού - Αναπτυξιακού) στο σπίτι του Προέδρου της Κοινότητας και στο Τουριστικό Περίπτερο του χωριού. Πριν φύγουν, πολλοί γερμανοί φοιτητές, δήλωσαν συγκλονισμένοι από την πρωτόγνωρη γι' αυτούς εμπειρία, που τους επέτρεψε να συνειδητοποιήσουν άμεσα τα εγκλήματα των ομοεθνών τους, ζήτησαν συγνώμη και ευχαρίστησαν θερμά για την υποδοχή και τη γεννειόδωρη φιλοξενία των κατοίκων. Σαν ένα μικρό αντίδωρο οι κκ. Richter και Stupperich πρόσφεραν στον Πρόεδρο της Κοινότητας έναν τόμο αφιερωμένο στην πόλη του Mannheim, με τις υπογραφές όλων των επισκεπτών.

ΕΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΙΔΥΜΟ

του δασκάλου ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΟΤΣΗ

Πλησιάζουν Χριστούγεννα του 95. Τέτοιες ημέρες όλοι οι ξενητεμένοι αναπολούμε με συγκίνηση το γιορτασμό των άγιων ημερών στο Γρεβενίτι, το χωριό που μεγαλώσαμε και που κρατάει σκλαβωμένες τις σκέψεις μας και τα συναισθήματα.

Ακούμε το λάλημα της καμπάνας στο μεσοχώρι και αναπολούμε το γιορτασμό των άγιων ημερών παλαιότερων εποχών, τότε που η άγια μορφή του παπα-Γεράσιμου Καραβράνου κυριαρχούσε στο χωριό και μαζί με τον μπάρμπα-Σοφοκλή - το Σοφό - αποτελούσαν ένα αλησμόνητο δίδυμο που χωρίς αυτό ούτε ο Χριστός γενιόταν, ούτε το νεογέννητο βαφτίζονταν, ούτε ο νέος παντρευόταν, ούτε ο γέροντας θάβονταν. Το άλφα και το ωμέγα της ζωής στο Γρεβενίτι ήταν ο ψηλόσωμος (έτσι τον θυμάμαι) γέροντας με την μακριά γενιάδα, τον καμπουριαστή μύτη και την ελαφριά κυρτωμένη ράχη. Πίσω του, δεξιά του, αριστερά του, μέσα στα πόδια του τελοσπάντων, πάντα ο Σοφός. Κοντούλης, λιγόλογος, λιγόφαγος θυμόσοφος, με το θυμιατό στο χέρι, συμπλήρωνε μέσα στην εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, στο μεσοχώρι, το άγιο δίδυμο, το εντεταλμένο μας αγιάζει, να μας επιπλήττει και να μας ψυχαγωγεί, εκτός ναού, με τα απλά και χαριτωμένα καλαμπούρια του.

Ποιος δε θυμάται με το λιόγερμα το χτύπημα του σήμαντρου (ξύλινο) που κρέμονταν απ' τον πλάτανο στο μεσοχώρι. Καλογερόπαπας ο παπα-Γεράσιμος έβαζε όλη τη μοναστηριακή του τέχνη στο χτύπημα και έδινε ζωή στο ξύλο, που τότε αργά, τότε γρήγορα, τότε δυνατά και τότε σιγά έβγαζε ήχους γλυκούς, θρησκευτικούς, μελωδίες ουράνιες, που καλούσαν τους χωριανούς στον εσπερινό και εκείνους που ήταν στα χωράφια τους, ανάγκαζε το γλυκόλαλο σήμαντρο, να βγάζουν το κασκέτο τους και να σταυροκοπιούνται.

Ποιός απ' τους παλιότερους, δε θυμάται το μπάρμπα-Σοφοκλή να κρέμεται απ' την μακριά και χοντρή αλυσίδα της καμπάνας και να τη χτυπά χοροπηδώντας, με ολόκληρο το μικρό κορμί του, κάτω απ' το γλωσσίδι της.

Θυμάμαι πριν πολλά χρόνια την τραγουδιστή φωνή του, να καλεί τις κατσίκες του και τον τράγο του στις πλαγιές της Γριβινέσιας και μου προξένησε γέλιο και κατάπληξη η απάντηση που μου έδωσε σχετικά με τον επικείμενο θάνατο των ανθρώπων. "Ακουσε Γιώργη, παιδί μου, όταν θέλει ο Σοφός θα πεθάνει, όχι όταν θέλει ο θεός".

Ζωντανή αντίθεση παπά και καντηλανάφτη. Μεγαλόσωμος ο παπάς, μικρόσωμος ο νεωκόρος φαγάς ο παπάς, λιγόφαγος ο καντηλανάφτης. Θυμάμαι μια φορά που βάφτιζε ο μακαρίτης ο Βασίλης ο Γούλας ένα απ' τα παιδιά του, το τελευταίο, το στερνοπαίδι, Θεός σχωρέστο γιατί πέθανε μωρό.

Ο Τσέλιγκας, ο κυρ Βασίλης, είχε πλούσιο τραπέζι. Η κυρά Βανθία, η μάνα του, ήταν η νουνά.

Στην κεφαλή του τραπεζιού ο παπα-Γεράσιμος δίπλα ο Σοφοκλής έτρωγε λίγο-λίγο με μετρημένες κινήσεις ο καντηλανάφτης, ενώ ο παπάς ρούφαγε θορυβοδώς τη σούπα, σαν τρόμπα αναρόφησης.

Σε μια στιγμή γυρίζει ο παπα-Γεράσιμος και του λέει του Σοφοκλή:

"Τσι μούτσι κα κατούσιε;" Τί τρως σα γάτα; Κι ο σοφός του απάντησε "τσι χίου, μπόου"

Τί είμαι βόδι;

Μορφές απλές, άγιες, χωρίς κακίες που ανάστησαν γενιές και γενιές στο χωριό και έγραψαν τη δική τους ιστορία, στενά συνιφασμένη με την ιστορία, του χωριού, με τους καημούς και τις χαρές των συγχωριανών τους.

Αιώνια η μνήμη τους

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙΟΥ
ΑΘΗΝΑ

30/10/1995

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗ Γ.Σ. ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Είναι γνωστό ότι στο χωριό μας, στο Πετρίδειο Μορφωτικό Κέντρο, στις 28 Οκτωβρίου στις 1995, ημέρα Σάββατο και ώρα 1 μμ αντιπροσωπεία της Αδελφότητας μας, με σκοπό να συζητηθούν τα εξής δύο μεγάλα θέματα:

1) Η πρόταση του κ. Στάθη Παπαβρανούση για κατασκευή Υ/Η εργοστασίου από τη ΔΕΗ στη θέση ΖΟΥΡΙΚΑ και

2) Ο τρόπος δράσης μας, ύστερα απ' την αφαίρεση από το χωριό μας της έδρας του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Ανατολικού Ζαγορίου με περίεργο, όσο και ύποπτο τρόπο.

Πρέπει να τονιστεί ότι η συμμετοχή των συγχωριανών ήταν πρωτοφανής και αναπτύχθηκε γόνιμος διάλογος και προβληματισμός πάνω στα συγκεκριμένα προβλήματα. Τονίσθηκε η αντίθεση των χωριανών στην κατασκευή του Υ/Η εργοστασίου της ΔΕΗ στη ΖΟΥΡΙΚΑ και αποφασίστηκε να αγωνισθούν τόσο για την προστασία του περιβάλλοντος και του φυσικού πλούτου του χωριού μας, όσο και η διεκδίκηση της επαναφοράς της έδρας του Αναπτυξιακού Συνδέσμου του Ανατολικού Ζαγορίου στο Γρεβενίτι. Και για τα δύο αυτά μεγάλα θέματα πάρθηκε ομόφωνη απόφαση εκτός 2-3 εξαιρέσεων.

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας εκφράζει την ικανοποίηση του για την αγωνιστικότητα και ομοψυχία που επέδειξαν οι χωριανοί μας και παράλληλα ευχαριστεί τον πρόεδρο της κοινότητας κ. Τάκη Θεοδωρίκα για την αρτιότητα της οργάνωσης της Λαϊκής Συνέλευσης και την εν γένει θετική στάση του.

Τονίζει το υψηλό επίπεδο της συζήτησης, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, για τις οποίες εκφράζει τη λύπη του και την αντίθεση του. Οι υβριστικές φράσεις σαν αυτές που εκφράστηκαν προς τον κ. Σ. Παπαβρανούση, δυσφημίζουν, διχάζουν και τελικά βλάπτουν ανεπανόρθωτα το χωριό.

Ελπίζουμε και στο μέλλον οι χωριανοί να επιδείξουν την ίδια μαζικότητα και αποφασιστικότητα για ανάλογα ζητήματα που αφορούν το χωριό μας και τον τόπο μας γενικά.

Για το Δ.Σ
Χ. Σταλίκης

Το χωριό μας μέσα απ' το Ζαγόρι κατά την τελευταία απογραφή του 1991 ή πριν πέντε χρόνια

Κάτοικοι: Στο Γρεβενίτι 365, στην Αμπελο ή Τσίπιανη 11. Οι κοινοτικοί βοσκότοποι είναι 44 χιλιάδες στρέμματα.

Ούτε 500 στρέμματα δεν είναι οι ιδιωτικοί και εκκλησιαστικοί, μόλις 0,4. Τα δάση μας φθάνουν τις 29,7 χιλιάδες στρέμματα. Στο ορεινό ανάγλυφο του εδάφους μας μπορούν να καλλιεργηθούν 1.000 στρέμματα.

Άλλες κοινόχρηστες εκτάσεις, κοινοτικοί δρόμοι, ιδιωτικοί δρόμοι, πλατείες είναι περίπου 1.600 στρέμματα.

Καλύπτει το χωριό μας μια έκταση 37,1 χιλιάδες στρεμμάτων, στα 490,8 χιλιάδες του Ανατολικού Ζαγορίου.

Να σημειωθεί δε, ότι η συνολική έκταση του Ζαγορίου είναι 1.064 4 χιλιάδες στρέμματα.

Υ.Γ.: Τα στοιχεία τα πήρα απ' την εισήγηση στο πανζαγορισιακό Συνέδριο της 13/8/95 στον Ελαφότοπο, (του Γραμματέα της Ένωσης Ζαγορισίων Προκόπη Γκογιάννου).

Πηγή είναι η Ε.Σ.Υ.Ε. (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας) από όπου βγήκαν στοιχεία απογραφής πληθυσμού, όπως και Γεωγραφικά του 1991.

Τα Γρεβεντάτικα

Γράφει ο Γιώργος Δερμάνης, Γραμματέας της Αδελφότητας
Γραμμή των Πρόσω ένα μήνα πριν

Δεκαετής: Χαρίλαος Τσίκος 27-9-1940
Τ.Τ. 712 - 1ος Λόχος

Πολυαγαπητέ Αδελφέ Βασιλάκη Χαίρε.

Είμαι καλά, το αυτό επιθυμώ και δια εσάς να είσθε όλοι καλά. Σας έστειλα αρκετάς επιστολάς, αλλά δεν έλαβα καμιά, μόνον η Σταυρούλα μου έστειλε μία επιστολή.

Λοιπόν καθώς βλέπω δεν ακούεται τίποτα δια απόλυσιν και δεύτερον πηγαίνεις και εσύ στρατιώτης τώρα και αλοίμονο στο σπίτι τί θα γίνουν. Πως τα κανόνισες, αυτού θα μείνουν ή θα τους στείλεις στο χωριό, ότι φρονείς το καλύτερο και εγώ φρονώ να τους στείλεις στο χωριό ώστε καθώς βλέπω θα είναι χρονοδιαρκείας η καθυστέρηση μου, οπότε το σπίτι πώς θα συντηρηθεί Ο Γιαννάκης τί γίνεται, τον πήραν, διατί δεν μου γράφει, λυπάται τη δεκάρα γραμματόσημο ή δεν ευκαιρεί. Πάντως Βασιλάκη μου, μόλις λάβεις το γράμμα μου να μου απαντήσεις αμέσως προτού ντυθείς στρατιώτης να μου γράψεις τί γίνεται στο σπίτι και τί απόφαση αν εβγάλαταν περιμένω το συντομώτερον κ.λ.π., σας χαιρετώ. Φίλησε μου τα παιδιά. Τα δέοντα στην κουμπάρα και κουμπά-

ρο κ.λ.π. Επίσης, Βασίλη μας είπαν ότι στους Στρατευθέντας οικογενειάρχας θα δοθεί επίδομα. "14" δρχ. κατά άτομον πάντως ή το σωματείο ή οι κοινωνικές ασφαλίσεις (θα μερμνήσουν να μας δοθεί).

Σε χαιρετώ Χαρίλαος

Υ.Γ: Το Χαρίλαο Τσίκο τον είδα τελευταία φορά στις 9-3-1995 στο Αιγάλεω. Δε με γνώρισε είναι άρρωστος. Προφητικός "θα είναι χρονοδιάρκεια η καθυστέρηση μου...", δεν βλέπει να απολύεται και τον βασανίζει τί θα γίνουν οι δικοί του, όντας παντρεμένος με παιδιά.

Ο Βασίλης είναι ο κουινιάδος του, όπου δούλευαν μαζί στην ταβέρνα ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ, Λευκωσίας 13 περιοχή Αγίου Νικολάου Αχαρνών.

Η Σταυρούλα είναι η κουινιάδα και ο αδερφός του είναι ο Γιαννάκης έτοιμος να ντυθεί στο χακί.

Δε γνώριζαν τελικά οι δικοί του. Εφυγαν 'κείνο τον καιρό απ' την Αθήνα.

Γνωρίζω όμως καλά ότι στη φωτογραφία που έχω μπροστά μου είναι ο μπάρμπα Χαρίλαος, Εύζωνος στα 1940.

Περαστικά σου ευχόμαστε

"ΕΚΕΙ ΠΟΥ ΜΑΣ ΧΡΩΣΤΟΥΣΑΝΕ ΜΑΣ ΠΗΡΑΝΕ ΚΑΙ ΤΟ ΒΟΪΔΙ"

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΣΕΛ. 3

Χρειάζονται συντονισμένες ενέργειες με τις κοινότητες της περιοχής και της υπόλοιπης Ελλάδας και όση περισσότερη πίεση γίνεται στους αποπάνω.

"Αν δεν κλάψει το παιδί, δεν το βυζαίν' η μάνα", λέει ο λαός.

Οσο για τους "κύριους" αφέντες της Ευρώπης, δε θέλουμε τα νιάτα μας να σαπίζουν στις δικές τους φάμπρικες, να μας λείπει η υποχρέωση. Να μας αποζημιώσουν για όσα μας ζημιώσανε, να μας ζητήσουν ΣΥΓΝΩΜΗ και να μας αφήσουν να πορευτούμε όπως μπορούμε στον τόπο μας.

Από νικητές του Πολέμου, βρεθήκαμε ηττημένοι και εκείνοι νικητές, δεν θα τους χαριστούμε κιόλας.

Ο γράφων δεν νοιώθει την ανάγκη να ζητήσει συγνώμη από κανέναν για το έντονο ύφος του γραπτού, αντίθετα θεωρεί ότι έγραψε πολύ ήπια σε σχέση με τα όσα έχει να καταμαρτυρήσει στους "κύριους".

Αγρυπνείτε και γρηγορείτε, τίποτα και κανένας δεν μας χαρίζεται.

Θερμή παράκληση, τα γράμμα-
τα και τα μηνύματα καθώς και
τα εμβάσματα να στέλνονται
στη διεύθυνση:

Χρ. Τσαλίκης,
Χρυσοστόμου Σμύρνης 43
111 44, Αθήνα

ΣΙΑΚΑΔΕΣ ΚΑΙ ΧΟΥΝΕΡΙΑ

Αναγνώστη μου, σ' αυτό το φύλλο δεν θα διαβάσεις για σιακάδες και χουνέρια που κάνανε και κάναμε παλιότερα.

Αρκεστείτε στους σιακάδες που ακούμε τον τελευταίο καιρό από το χαζοκούτι και στα χουνέρια που μας κάνουν οι αποπάνω.

Για τα δικά μας, στο επόμενο φύλλο. Μέχρι τότε καλά να είστε, καλές γιορτές να κάνετε και καλή χρονιά (αν...) να έχουμε

Γιώργος Κέφαλος

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Η Εφημερίδα μας είναι Βήμα προόδου. Για να μπορέσει όμως να εκδίδεται πρέπει να στηρίζεται οικονομικά και εσείς τη στηρίξατε και σίγουρα θα την στηρίξετε και στο μέλλον.

Για άλλη μια φορά να εκφράσουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους εσάς που μας περιβάλλατε με την αγάπη σας.

Γι' αυτό το φύλλο πρόσφεραν:

Βαρτζώκας Βύρων (Ιωάννινα)	5000
Παπαευσταθίου Ευστάθιος (Ιωάννινα)	5000
Βλάχου Κλεονίκη	10000
Σιούλας Ιωάννης	5000
Κολυβά Αναστασία	2000
Παπαχριστοδούλου Κούλα	5000
Καπετάνος Σωτήρης	5000
Πλόσκας Τάκης	2000
Νούτσης Αθανάσιος (Γρεβενίτι)	5000
Μουτσόκος Λεωνίδα	5000
Γαβρέας Ιωάννης	5000
Ψαλμός Χρήστος (Ιωάννινα)	15000
Φάφας Μήτσος (Θεσσαλονίκη)	10000
Σαχίνη Βούλα (Γρεβενίτι)	5000
Εξαρχος Θεόδωρος (Μηλιωτάδες)	1000
Βρακότα Αγγαία (Θεσσαλονίκη)	3000
Βρακότα Παρασκευή (Θεσσαλονίκη)	3000
Μουτσόκος Νίκος	5000
Δερμάνης Δ. Γεώργιος (Ελένης)	5000
Πανταζής Σωτήριος (Λάρισα)	5000

Αποκρυπτογράφηση ή ερμηνεία μιας φωτογραφίας

Φοβερός ο Χειμώνας του 1955-1956.

Τα χιόνια έχουν φράξει τα σκαλιά του Σχολείου. Επί το έργον του καθαρισμού οι μαθητές και μαθήτριες του τότε.

Ποζάρουμε οι πενηντάρηδες και κάτι, ή οι πενηντάρηδες που τους λείπουν κάτι λίγα.

Πρωτοπόροι στο φτυάρι ο Λευτέρης Ράπτης με το Διογένη Σιούλη. Η Γαρυφαλιά Χαρόβα. Εκβιάζει ντε και καλά να την πάρει ο φακός και τα καταφέρνει.

Τη φυσικότητα στη πόζα διεκδικούν ο Γιώργος Κολιός, ο Τάκης Ράπτης και ο Ρουσσάς ο Κώστας. Σκυφτός τί να ψάχνει άραγε ο Χριστάκης Νασιώκας.

Σαν ανθοδέσμη, ο Γιάννης Τζουβάρας κρατάει μια μπάλα από χιόνι.

Μάλλον χαμογελάει ο Γιώργος Δερμάνης γιατί πρέπει να ισορροπήσει την κατάσταση, καθώς ο πίσω του Βασίλης Στραπέλης μάλλον έχει ύφος βλοσυρό.

Ο Τάκης Λιουδάκης με το ζεστό γουνο-δερμάτινο καπέλλο σημασία δε δίνει αν ο δίπλα του Γιώργος Γαλάνης γελάει. Χαλαρά ο "Βέλγος" Χρίστος Μπίρμπος αντιμετωπίζει το φωτογραφικό φακό.

Ασχολίαστα στα βόρεια βλέπουμε το Χρίστο Ζουμπούλη, τη Μέλπω Χαρόβα, Μάρια Παπαζώη, Ασπασία Κολιού, Μαρία Νίκου, Αναστασία Σιούλη και το σεβαστό μας δάσκαλο Βύρωνα Βαρτζώκα. Να 'μαστε καλά παιδιά.

Γιώργος Δερμάνης
(Απ' το αρχείο μου)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Στις 5 Οκτωβρίου 1995, γεννήθηκε ένας ακόμη Πατίκος. Πατέρας του ο Χρήστος και "χαζοπαππούς" ο Γιάννης. Η Μαρία είναι απλώς... Χαζογιαγιά. Να τους ζήσει.

Ο Γιώργος Πώλος και η σύζυγος του Ολγα Παπαχριστοδούλου του Γιάννη απόχτησαν πρόσφατα γιο. Να τους ζήσει.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Στις 15 Οκτωβρίου 1995 ο Κων/νος Πατίκος βάπτισε το γιο του.

Το όνομα αυτού Γιάννης.

Ε... Τί να πεις. Χαζεύει ή δεν χαζεύει ο παππούς Γιάννης.

Ευχές, να τους ζήσει.

ΘΑΝΑΤΟΣ

Στα Γιάννινα πέθανε η Χαρίκλεια Σκέντου

Στους συγγενείς της εκφράζουμε τα συλλυπητήριά μας.

Στις 20-12-95 πέθανε στο χωριό σε μεγάλη ηλικία η Σεβαστή Ράϊου.

Το Δ. Σ. της Αδελφότητας εκφράζει τα θερμά της συλλυπητήρια στα παιδιά της Αθηνά και Δημήτρη, που είναι και συνεργάτες της εφημερίδας μας.

Επίσης στις 21-12-95 πέθανε ο συμπαθής μας Νίκος Κουτρούμπας. Στους συγγενείς του θερμά συλλυπητήρια.

Ένα μικρό προσωπικό σχόλιο για το κείμενο του κ^{ου} Στάθη Παπαβρανούση Σχολιάζει ο Γιώργος Δερμάνης

Επειδή κε Παπαβρανούση στο κείμενο που δημοσιεύεται, αναφέρεστε και στο όνομα μου, θέλω να πω τούτο.

Καταρχάς ξεκινάτε με μια χρονική ανακρίβεια. Θέλω να σας υπενθυμίσω ότι η συνάντησή μας με το κλιμάκιο της ΔΕΗ έγινε την άλλη μέρα της συνέλευσης, Δευτέρα 21 Αυγούστου του 1995 στο τουριστικό περίπτερο.

Ηταν άρτια προετοιμασμένη και δεν είχε καθόλου τα στοιχεία του τυχαίου.

Αν θυμάστε τότε βγάλαμε και είδηση ότι η ΔΕΗ δεν υπογράφει συμβάσεις, ούτε δεσμεύεται και οι τυχόν μικροωφέλειες είναι στον αέρα. Με βρίσκει σύμφωνο η άποψη σας ότι πρέπει να αυξηθεί το ΑΕΠ.

Σαν κρατική επιχείρηση θέλω τη ΔΕΗ να κάνει επενδύσεις προς όφελος του λαού και βέβαια να είναι υγιής και κερδοφόρα.

Ομως όσο και αν έψαξα στα κείμενα σας και κυρίως στην προμελέτη αν και το ΥΗΕ που προτείνετε είναι τεχνικά εύκολο (σελίδα 2 λίγο πιο πάνω απ τη μέση του ενημερωτικού σας σημειώματος 12-9-95) δε διέκρινα έστω και σαν προσθήκη, να λέτε στη ΔΕΗ να κάνει το έργο μόνη της. Είναι καθαρό, ότι θα της κόστιζε πιο φτηνά παρά να το δώσει σε εργολάβους και να τροφοδοτεί τους ψιθύρους για τάχα διασπάθιση του δημόσιου χρήματος.

Διακρίνω κάποιο ευχολόγιο σας "Η δέσμευση που πρέπει να τηρείται αφορά τη διατήρηση μιας συνεχούς ροής προς τα κατάντη....."

Βλέπετε... ούτε και εσείς πιστεύετε ότι θα τηρηθούν όλα αυτά και γι' αυτό, βάζετε τη φράση που πρέπει.

Για την περίπτωση αυτή ο Γκαίτε θα σας έλεγε "ορισμένα πράγματα χορεύουν μπροστά σας και δεν τα βλέπετε", εγώ λέω δεν θέλετε να τα δείτε.

Τέλος δεν προβλέψατε να κάνετε μια μακέτα ή μάλλον δυο, του πριν και του μετά της περιοχής "ΖΟΥΡΙΚΑ".

Κατορθώσατε να μας πείτε πολλά, χωρίς τελικά να μας πείτε τίποτα.

ΕΚΤΑΚΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ

Την Κυριακή 22 Οκτωβρίου 1995 στα γραφεία της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, πραγματοποιήθηκε έκτακτη γενική συνέλευση της Αδελφότητας, μετά από πρόσκληση του Δ.Σ., με μοναδικό σκοπό να συζητηθεί το μείζον θέμα που προέκυψε ύστερα από την πρόταση του κ. Στάθη Παπαβρανούση προς τη ΔΕΗ για κατασκευή ΥΗΕ στη θέση "ΖΟΥΡΙΚΑ".

Περιληπτικά να αναφέρουμε, ότι κατά τη διάρκεια της συζήτησης και αφού πρώτα δια-

βάστηκε η εισήγηση από το γραμματέα Γ. Δερμάνη, πήραν το λόγο πολλοί ομιλητές, που με τις τοποθετήσεις τους, έκαναν γνωστή την αντίθεση τους, ακόμη και για κάθε σκέψη που έχει σχέση με την υλοποίηση τέτοιου έργου, διότι με λίγα λόγια κρίνεται επιζήμιο και επιβλαβές για το χωριό μας και την γύρω περιοχή γενικά.

Στο τέλος της συνέλευσης διαβάστηκε και ψηφίστηκε κατά πλειοψηφία το ψήφισμα που ακολουθεί.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΟΥ Υ.Η.Ε. "ΖΟΥΡΙΚΑ"

Σήμερα την 22 Οκτωβρίου 1995 ημέρα Κυριακή, οι απόδημοι Γρεβεντάτες της Αθήνας μέλη της Αδελφότητας και φίλοι που μαζεuthήκαμε στην αίθουσα της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, μετά από κάλεσμα της Αδελφότητας μας, αποφασίζουμε:

1. Να μην επιτρέψουμε να γίνει Υ.Η.Ε. "ΖΟΥΡΙΚΑ".

2. Να είμαστε σε διαρκή επαγρύπνηση και να ανταποκριθούμε σε οποιοδήποτε κάλεσμα της Αδελφότητας αν χρειασθεί, για να περιφρουρήσουμε έναν απ' τους πιο όμορφους δρυμούς της Ευρώπης, σαν αυτό της Πίνδου.

3. Να καταγγέλλουμε κάθε υπόγεια διαδρομή ή προσπάθεια για επαναφορά του θέματος που συζητήσαμε και αποφασίσαμε, με πιθανόν άλλες μορφές.

4. Να σταματήσουν ως εδώ οι εμπνευστές αυτής της πρότασης, γιατί οι ενέργειές τους προκαλούν το χωριανικό αίσθημα με απρόβλεπτες συνέπειες.

5. Να ανακαλέσει ο κ. Στάθης Παπαβρανούσης τη φράση "όπου δεν πίπτει λόγος πίπτει ράβδος" που αναφέρει στο ενημερωτικό φυλλάδιο, ιδιαίτερα όταν απευθύνεται σε συγχωριανούς, γιατί περιέχει σπέρματα απειλής.

6. Να πραγματοποιήσουμε το καλοκαίρι ή δυνατόν το πρώτο εικοσαήμερο του Αυγού-

στου 1996, εκδρομή στην ευρύτερη περιοχή της λεκάνης απορροής του ρέματος "ΖΟΥΡΙΚΑ" με την συνεργασία του Μορφωτικού Αναπτυξιακού Συλλόγου Γρεβενιτίου.

7. Να επιδοθεί το ψήφισμα στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο των Ιωαννίνων, στους αρμόδιους φορείς και βέβαια να δημοσιευθεί στην εφημερίδα "ΤΟ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ".

8. Να επισημοποιήσουμε την είσοδό μας στην συντονιστική επιτροπή για τη σωτηρία του ΑΩΟΥ.

9. Να περαστεί το παρόν ψήφισμα στα πρακτικά της Γενικής Συνέλευσης.

10. Να τοιχοκολληθεί το ψήφισμα στο κοινοτικό κατάστημα του χωριού, στα καφεπαντοπωλεία και τουριστικό περίπτερο, για να ενημερωθούν οι συγχωριανοί μας.

11. Να οριστεί επιτροπή περιφρούρησης και αγώνα αν χρειασθεί.

12. Να επιδοθεί με απόδειξη το παρόν ψήφισμα στον πρόεδρο της κοινότητας.

13. Να ενημερώνει η κοινότητα την Αδελφότητα σε θέματα σχετικά με τα τεκτονόμενα στο χωριό.

14. Να παρεβρεθεί, τέλος, κλιμάκιο από το Δ.Σ. της Αδελφότητας και μέλη της, στη Γενική συνέλευση στο χωριό.

ΑΘΗΝΑ 22 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1995

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΒΟΒΟΥΣΑΣ

Η ΒΟΒΟΥΣΑ ΣΥΜΠΑΡΙΣΤΑΤΑΙ

ΘΕΜΑ: ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΟΙΝΟΤ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΒΟΒΟΥΣΑΣ
ΓΙΑ ΤΟ Υ.Η.Ε. "ΖΟΥΡΙΚΑ"

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Βοβούσας σε Έκτακτη Συνεδρίαση σήμερα 28 Οκτωβρίου 1995 μέρα Σάββατο και ώρα 11.00 π.μ

Α π ο φ α σ ί ζ ε ι

1. Συμπαριστάμεθα στον αγώνα των κατοίκων της κοινότητας Γρεβενιτίου για να μη γίνει από τη ΔΕΗ το Υ.Η.Ε "ΖΟΥΡΙΚΑ", επιζήμιο για το φυσικό περιβάλλον.

2. Συμφωνούμε απόλυτα με το περιεχόμενο του ψηφίσματος της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΟΥ Υ.Η.Ε "ΖΟΥΡΙΚΑ" και θα σταθούμε ενεργοί συμπαραστάτες στον δύσκολο αγώνα της.

3. Οδηγός στον αγώνα μας για τη σωτηρία τόσο του ποταμού Αώου, όσο και της Ζουρίκας είναι οι πάγιες θέσεις μας:

- Ναι στην πρόοδο και την ανάπτυξη
- Ναι στα μικροφράγματα κατά μήκος των ποταμών ύστερα από εμπεριστατωμένη περιβαλλοντική μελέτη
- Όχι στις εκτροπές των ποταμών
- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

ΤΟ ΚΟΙΝ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Κώστας Ι. Δήμου - Πρόεδρος

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ ΠΙΤΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ

Η εκδήλωση για την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίττας θα γίνει φέτος στο Ξενοδοχείο TITANIA στις 14/1/1996 μαζί με την εκλογοαπολογιστική συνέλευση.

Σχετικά θα ενημερωθείτε στο επόμενο φύλλο.

Τα νέα για τις πολιτιστικές μας δραστηριότητες, θα σας τα γράψουμε στο επόμενο φύλλο.

Ομως τώρα σας αναγγέλλουμε με χαρά την παρουσία του χορευτικού του χωριού μα στην μεγάλη εκδήλωση της Πανειπερωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος που θα γίνει στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας στις 28 Ιανουαρίου 1996.

Καλούμε όλους τους συγχωριανούς και φίλους να παρευρεθούμε, να καμαρώσουμε και να χειροκροτήσουμε τη νεολαία μας.

Λεπτομέρειες για αυτή την Πανηπειρωτική

Επίσης ο μεγάλος ετήσιος χορός (συνεστίαση) έχει αποφασιστεί να γίνει την Κυριακή της Αποκριάς 18/2/1996 στο κέντρο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ στη λεωφόρο Πάρνηθας. Το νέο Δ.Σ. θα σας στείλει ειδικές προσκλήσεις με λεπτομέρειες.

Εκδήλωση στο άλλο φύλλο.

Στο παρελθόν είχαμε δημοσιεύσει, οι χωριανοί μας και οι συγγενείς τους, να μας γνωρίσουν την επαγγελματική τους ιδιότητα, έτσι που να υπάρχει η ευχέρεια να βοηθηθούν από συγχωριανούς αλλά και να βοηθήσουν.

Τέτοια ανταπόκριση δεν είχαμε ΓΙΑΤΙ; Νομίζουμε ότι κάτι τέτοιο θα είναι για όλους θετικό και θα καταδείξει έμπρακτα τη χωριανική μας αλληλεγγύη.

Οι καλές σχέσεις μεταξύ μας πάντα οφελούν.

Αλληλογραφία

Από τον αγαπητό μας συγχωριανό και φίλο Τάκη Παίλα, που ζει στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας πήραμε γράμμα, που δημοσιεύουμε αυτολεξεί, καθώς και 100\$ Αυστραλίας για ενίσχυση της εφημερίδας μας.

Εμείς όλοι τον ευχαριστούμε και του ανταποδίδουμε τις ευχές για καλή χρονιά, υγεία και προκοπή.

Προσωπικά φίλε Τάκη να σε παρακαλέσω να μεταβιβάσεις τους χαιρετισμούς μου και τις ευχές στην οικογένειά σου και στην αδελφή σου Καλυψώ με αγάπη: Χρήστος Τσαλίκης.

Σίδνεϊ 3.12.95

Προς τον αξιότιμον Πρόεδρον και τα μέλη της Αδελφότητας Γρεβενιτίου.

Αγαπητοί μας φίλοι και συγχωριανοί Χαίρετε!

Εύχομαι υγείαν και ευτυχία σε όλους σας.

Συγνώμη που δεν τα κατάφερα να έρθω σε επικοινωνία μαζί σας για αρκετό καιρό τώρα. Επιτρέψτε μου να απολογηθώ με την δικαιολογία, (το μεγάλο φόρτο εργασίας).

Θα πρέπει όμως να ομολογήσω την μεγάλη χαρά που νοιώθω όταν παίρνω στα χέρια μου το φυλλάδιο της Αδελφότητας με το πολυπόθητο όνομα "Γρεβενίτι".

Είναι σπουδαίο πράγμα για μας που ζούμε εδώ στο εξωτερικό, να γνωρίζουμε ότι δεν έχουμε ξεχαστεί από τους παιδικούς μας φίλους, και από τους ανθρώπους που μεγαλώσαμε μαζί, στο ίδιο το χωριό και κάτω από παρόμοιες συνθήκες.

Το θαυμάσιο περιεχόμενο του φυλαδίου μας φέρνει νοερά-κοντά σας και κοντά στο όμορφο χωριό μας, μου θυμίζει τα παιδικά μας χρόνια, και όλα εκείνα τα αξέχαστα πρόσωπα τα οποία, γέμιζαν την ζωή μας με την παρουσία τους ο καθένας με το δικό του τρόπο και χαρακτηριστήρα. (Η μνήμη τους να είναι αιώνια). Επιτρέψτε μου να απευθύνω ένα θερμό ευχαριστώ σε όλους εσάς που κοπιάζετε και αφιερώνετε πολύτιμο χρόνο από την ζωή σας για την σύνταξη του φυλαδίου και που το στέλνετε και σ' εμάς.

Εύχομαι ο θεός να σας δίνει υγεία, χαρά και ενθουσιασμό για να συνεχίσετε αυτό το ωραίο έργο της Αδελφότητας Γρεβενιτίου. Επί τη ευκαιρία του εορτασμού της μεγάλης εορτής των Χριστουγέννων, εύχομαι σε όλους σας Χρόνια Πολλά, καλά Χριστούγεννα και ευτυχές το νέο έτος. Διατελώ μετά τιμής και αγάπης ο πάντα φίλος και συγχωριανός σας Δημ. Παίλας

ΠΑΛΙΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Όταν γύρισα από το μέτωπο, το 1941, την άνοιξη, στο Δρίσκο, βρήκα ένα σωρό όπλα που είχαν αφήσει οι φαντάροι στην οπισθοχώρηση.

Μ' άρεσε μια ιταλική αραβίδα με ξιφάκι και την πήρα. Στο χωριό, αστυνομία δεν υπήρχε και εγώ άρχισα να ρίχνω στο σημάδι και στα κοτσύφια. Επειτα από κανένα μήνα, ήρθε στο χωριό караμπινιερία (ιταλική αστυνομία).

Μια μέρα ήρθαν στο σπίτι μου δυο караμπινιέροι. Ο ένας, που το όνομα του ακόμα το θυμάμαι, λεγόταν Βερούζα. Μου λέει: - Avere mysketo? (έχεις όπλο) - No avere, απάντησα (δεν έχω).

Τότε γυρίζει και μου δίνει δυο κατακεφαλιές που μου ήρθε ο ουρανός σφονδύλι και

με πήγαν στην караμπινιερία. Τότε διερμηνέας στους Ιταλούς ήταν ο μπαρμπα-Μήτρος ο Κατσαλιάς, αιωνία του η μνήμη. Με πλησίασε και μου είπε να πάω στη γυναίκα του και να της πω να μου δώσει το μονόκανο, που είχε στον πότονο (Ταβάνι) να το καθαρίσω καλά και να το πάω. Εγώ πήγα, πήρα το όπλο το καθάρισα και το πήγα. Αυτός με οδήγησε στον αρχικαραμπινιέρο, του μίλησε ιταλικά και ο αστυνόμος ο Ιταλός μου είπε (μπουόνο) καλά και με άφησαν ελεύθερο.

Ο μπαρμπα-Μήτρος μου είπε ποιός με πρόδωσε όμως μου είπε να μην πω τίποτε τότε.

Τέτοιοι άνθρωποι σαν τον μπαρμπα-Μήτρο, δεν ξεχνιούνται, και οι λίγοι ευτυχώς προδότες σε τέτοιες περιπτώσεις.

Ζαμάνης

ΠΕΡΑΣΑΝ ΚΙΟΛΑΣ 2 ΧΡΟΝΙΑ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΣΕΛ. 1

προκόβει μια τέτοια προσπάθεια, να προκόβει η Αδελφότητα και το χωριό μας για το καλό όλων μας. Ανθρωποι καλοπροαίρετοι, που απ' τις οικονομίες τους μας στέλνουν τον οβολό τους, για να ενισχύσουν αυτή την προσπάθεια. Ανθρωποι που δεν λογαριάζουν κούραση, χρόνο και πολλές φορές ξενύχτια για να φτάσει η εφημερίδα στα σπίτια εκατοντάδων ανθρώπων και πολλών φορέων στην ώρα της.

Εγινε αναγκαίο να την κάνουμε οκτασέλιδη από εξασέλιδη και προχωράμε με κέφι για μεγαλύτερες επιτυχίες.

Φιλοδοξία μας είναι να γίνει μια δυνατή φωνή του χωριού μας προς όλες τις κατευθύνσεις και προς όσους δεν μπορούν να καταλάβουν ότι το Γρεβενίτι ήταν και θα παραμείνει το κεφαλοχώρι του Ζαγορίου.

Φιλοδοξούμε να γίνει ένα ιστορικό αρχείου από όπου οι απόγονοί μας, θα μάθουν την καταγωγή τους την ιστορία των προγόνων τους, ή όπως απλά λέμε, θα μάθουν από που κρατάει η σκούφια τους.

Φιλοδοξούμε τέλος και ελπίζουμε να μπουν περισσότεροι στη διαδικασία της έκδοσης, όχι μόνο με την οικονομική υποστήριξη, όπως μέχρι τώρα έγινε (ελπίζουμε και στο μέλλον να γίνεται), αλλά με τα γραφτά τους, τα κείμενά τους, τα ντοκουμέντα τους που μένουν πολλές φορές κλεισμένα σε κάποια συρτάρια.

Κανένας μας δεν είναι επαγγελματίας δημοσιογράφος, αλλά ψάχνοντας τα καταφέρνουμε. Αυτό να γίνει από όλους. Θα μπορούσε να μπει και η κοινότητα σ' αυτή τη διαδικασία και να μας ενημερώνει για θέματα που αφορούν το χωριό. Κάτι τέτοιο όμως δεν γίνεται. Γιατί; Δεν αγνοούμε. Τα οικονομικά που μαζεύει και μας στέλνει η Ν. Θεοδωρικά την οποία ευχαριστούμε μαζί με όλους τους συγχωριανούς που μόνιμα διαμένουν στο χωριό και μας ενισχύουν.

Συμπληρώνοντας τις σκέψεις μου, να ζητήσω συγνώμη και κατανόηση για τυχόν λάθη ή παραλήψεις, που άθελα φυσικά γίνονται και να πω, πως είναι ξεκάθαρο για μας, και είμαστε αποφασισμένοι να μη χαριζόμαστε πια σε κανένα αρνητικό που βλάπτει το χωριό, αλλά και να επαινούμε όποιο θετικό. Ετσι μας επιτάσσει και έτσι εννοούμε το χωριανικό μας καθήκον. Εκεί μας οδηγεί το ένστικτό μας.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΑ

Πριν τον 6ο μ.Χ. αιώνα το Ζαγόρι ονομαζόταν Παρωραία.

Παρώρειοι οι Ζαγορίσιοι (στα ριζά των βουνών). Με την κάθοδο στην Ελλάδα των Σλάβων, την Παρωραία ονομάσανε Ζαγόρι.

Ζα=πίσω, Γκόρι=βουνό

Βορειοδυτικά των Ιωαννίνων, πίσω απ' το Μπισκέλι και γύρω απ' το βουνό Γκαμήλα (Πάπιγκο) εκτείνεται το Ζαγόρι.